

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК

Списание на студентите на
Филозофскиот факултет

19

Се што можеш да запишши е реално.
-Пикассо

NIKO

computers

02/322 30 80, 322 10 80

[Www.nikocomputers.com.mk](http://www.nikocomputers.com.mk)

Info@niko.com.mk

POSIFLEX

SAMSUNG

PINNACLE

UMAX

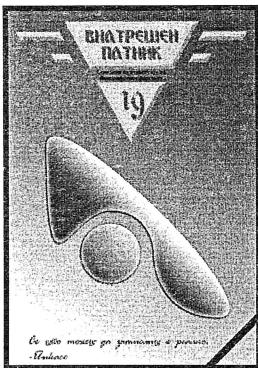
MAG Innovision

PENTAX

ABIT
QDI
D-LINK

PLEXTOR
CONTEX
LOGITECH

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК

Март 2004

Издава:

Сојуз на студентите при Филозофскиот факултет - Скопје
ул. „Крсте Мисирков“ б.б.
тел. 3116520 л.230
email: patnik@on.net.mk

Главен и одговорен уредник:
Колев Томе

Редакција:

Јовановски Трајче
Боболески Игор
Златевски Николче
Цурев Илија
Јанчевски Владимир

Соработници:
Златевски Николче - Буцо
Тутковски Мишко
Дановска Елена
Димитар Јлововски Вамваковски
Стојчевски Тодор
Јаневски Ненад
Савеска Елена
Ивановска Весна
Марков Гоце - Елиот

Дизајн и техничко уредување:
Колев Томе

Печати:
„Алфа 94“ - Скопје

Тираж:
1.500 примероци

Според мислењето на Министерството за култура на Р.М. број 08-2765/2 од 14.04.1995 за списанието Внатрешен Патник се плаќа повластена даночна стапка.

Првиот број на списанието Внатрешен Патник излезе од печат во мај 1995г.

СОДРЖИНА :

- 05 - На место на bobeg
- Уште една утопија?
- 08 - Интервју со:
- проф. д-р Христо Карталов
- 11 - Додаток на Диплома
- 12 - Интервју со:
- Трајче Јовановски
- 14 - Педагогија како наука за образовањето
- 15 - Практична настава во касарна
- Каде бебте еден месец
- 16 - На пат кон ЕУ и НАТО
- Ке учите од Словенија
- 16 - Осиромашен уруниум
- Балкански синдром
- 18 - Небесна хиерархија
- 20 - Свастика
- и она што (не) знаете за неа
- 22 - Тера
- или можеби Атлантида ?
- 24 - Мегади идеа
- или како Грција стана Голема
- 26 - Девијација
- 26 - Шоанизам или демократија ?
- 28 - Индивидуализам или колективизам
- начин на живеење
- 29 - катче за поезија и проза
- 30 - Што би кажал еден гениј
- 32 - Забавни страници

Борис Трајковски

1956 - 2004

Секогаш ќе ве јадеме
и ќе ќекам да ќе ти јадаме

УШТЕ ЕДНА УТОПИЈА

На место на вовед :

Одлучивме да не се преклопуваме со текстови, патаканаместоведодредакцијата го оставаме текстот што ги отсликува нашите мислења. Па така, во продолжение ...

Светот опстојува од една чудна и необјаснива потреба да се менува. Веројатно затоа што монотонијата и статичноста би биле погубни. Меѓутоа брзината со која се одвива промената е толку голема што станува опасно да дојде до комплетно губење на контролата над сопствениот развој. Брзината ни ја ослабнува меморијата, па затоа грешките се повторуваат постојано. Се губи врската со минатото. Напредокот не доведе до таму да посакаме да создадеме вештачки ум. Меѓутоа во последно време природната интелигенција е во нагло опаѓање, обратно пропорционално од напредокот на технологијата и подобрувањето на условите за живот. Времето не чини инертни и изгубени. Коренот на проблемот е во тоа што модерното време ја убива идејата да се стане Човек, а не води кон едно ниво кое иако е инертно, го поттикнува деструктивниот нагон. Кон самите себе, а со тоа и кон другите. Војни, психолошка катастрофа. И повторно, повторно...

Моменталното мртвило кое не опружува е резултат на отсуството на младината од општениот живот и стварноста. Општеството пак од друга страна ги исклучува младите и не им обрнува внимание во годините кога ја поседуваат најголемата енергија. Тоа до некаде е оправдано, бидејќи повеќето млади се способни нештото да го уништат, а не да создадат. Вакви какви што сме, ние сме повеќе уништувачи отколку креатори. Мораме да прифатиме дека ни е потребна благородувачка трансформација, или барем насока. Значи потребно е насочено искористување на потенцијалите на младиот

човек. Доколку позитивно се искористи енергијата која ни ја дава природата во иднина нема да ја гледаме катастрофата околу нас, која мораме да признаеме дека произлегува од нашата слабост да се справиме со порочноста на модерниот свет. Младите не знаат, а возрасните не можат. Значи потребно е обновување на комуникацијата помеѓу генерациите. Авангардата носи голема енергија но без корени е нестабилна и опасна, зошто секоја слободна фантазија без повремена врска со реалноста губи смисла. Станува досадно да се гледа како секоја генерација пропага пореди нереализираност и отуѓеност. Гневното бараат својот непријател, но уморни од потрагата не го наоѓаат надвор од себе. Разбивањето на досадата и атмосферата на апатичност ја даваат бескрајните таканаречени задоволства кои обично се привремени бегства и моментални одложувачи на агонијата од сознанието дека ние навистина пропагаме. Зар едноставно да тонеме без барем спокојно да се запрашаме што не влече надолу?

Но денес времето е сончево, тревата е зелена, лугето се насмеани и раздвижените пријателски расположени. Да, но само до наредниот миг кога облакот повторно ќе не покрие сфаќаме дека темницата подолго трае и се труди да остане. И така повторно вратени во реалноста под темните облаци, ние ги преживуваме нашите психолошки кризи и морални падови обвинувајќи се едни со други, гледајќи на проблемите површно. Секој човек внатрешните проблеми и напнатости ги излева во надворешната средина каде се мешаат во една депонија на пропаднати идеали, фрустрации, и изгубени соништа и желби. Една од најкретенските заблуди на денешниот млад човек е неговата опседнатост со сопственото слепо приклучување кон трулиот систем, без малку да се помисли за неговото лекување. Најлесниот пат секогаш е и најпривлечен, но по правило е и

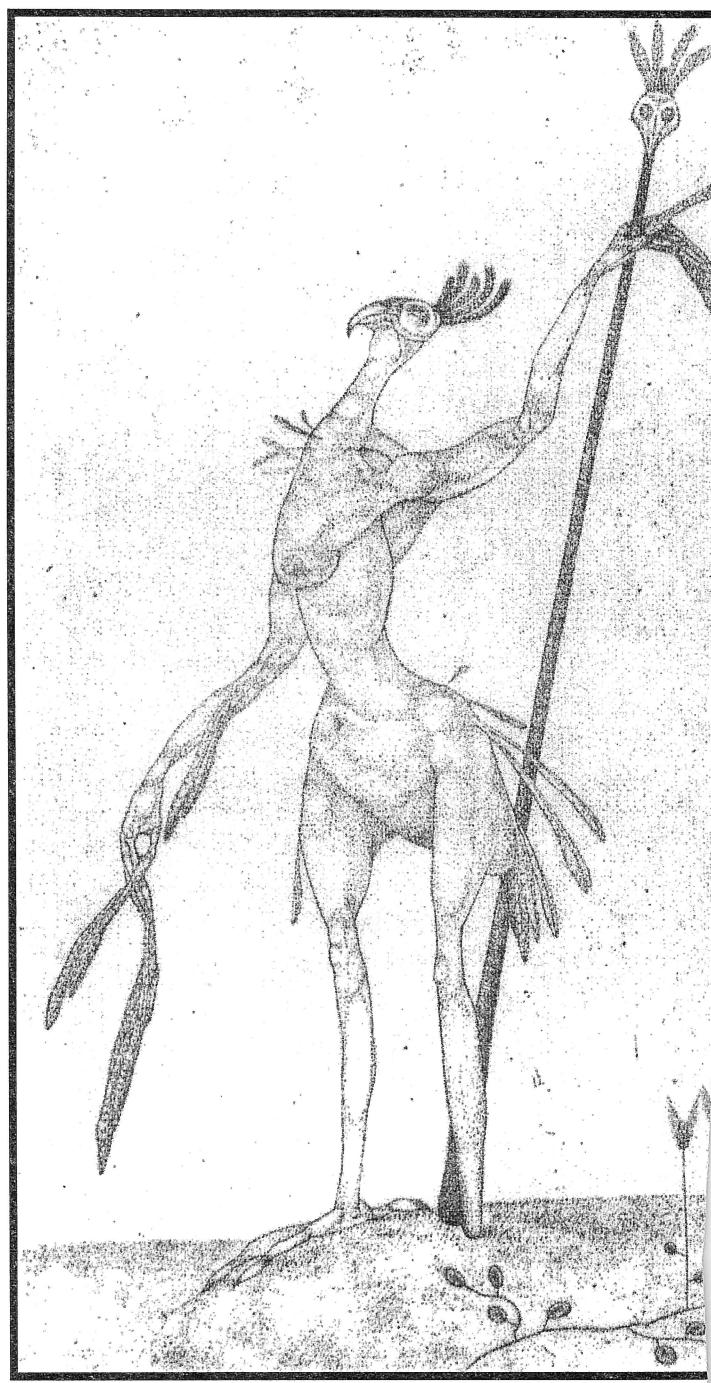
ГЕЕДНА УТОПИЈА УШТЕ

погрешен. Ако системот е болен, тогаш и ние сме болни, зашто ние го чиниме системот. Иако дијагнозата за болеста на модерниот свет е одамна позната, сеуште не постои иницијатива за превземање на одговорноста за лекување. Катастрофата во голема мера е предизвикана од безбройните морални кодекси кои се косат еден со друг затоа што не се доволно обмислени и компарирани. Нашиот свет е свет на Евтини Приказниг, и изгубени вредности.

Враќањето на вистинските вредности преку нова културна револуција би било невозможно, затоа што сите револуции, културни или политички, посебно во XX век се покажаа страшно погубни единствено поради недоследноста во изведувањето на идеите во пракса. Од вечната идеја за еднаквост повторно и повторно се создаваше нова поделба на класи и групи, кои се повеќе ја зголемуваат напнатоста. Повторно, по којзнае кој пат, се продадени идеали кои се крваво платени од оние кои своите животи ги посветиле на таа револуција. Тие луѓе повеќе ги нема, но нивните имиња остануваат да се паметат за потоа катастрофата да и се припише на носителите на идејата, а не на изведбата. Таква е човековата природа, ќе речат многумина, деструктивна, предавничка. Единствено што се прави низ историјата е лоцирање на утопии, а не анализа на тоа Зошто секоја добра идеја е однапред осудена на неуспех. Ако констатираш дека живееш во дефектен свет, и доколку си спремен да направиш нешто за да го измениш, не значи дека си пессимист. Песимизмот е во помирувањето.

Културната револуција во 60те и 70те, започната со Хипи движењето, а подоцна засилена со панкот, беше жигосана од самоуништувачки нагон на младината. Распространувањето на дрогата како олицетворение на злото, ја умртви енергијата на големата маса почитувачи на идеите за поинаков свет. Времето на пресврти и Голема Надеж по војната заврши како катастрофа

која проголта уште една Изгубена Генерација. Зар светот ќе го промениме со умртвување на идеите и себеуништување? На крајот, па и

не е виновна природата кога ги изневеруваме сопствените идеи. Не сме чесни спрема самите себе.

Уште е чуднокаколуѓето какодавеници

ЕДНА УТОПИЈА УШТЕ ЕД

се борат да испливаат од колективната маса, за сепак подоцна да сфатат дека таму им е сепак најдобро. Најчесто потрагата по

сопствениот идентитет поради нетрпеливоста завршува во колективот. Така се раѓа конформизмот и униформираноста, на штета на вистинското изразување на индивидуата. За зборовите Напредок и Развој да добијат смисла, не ни е потребно масовно здружување во нова линија на физички отпор, орди исфростирирани, инвалидни крвници кои единствено ќе урнат без да изградат. Потребна е револуција на свеста, вистинска иницијатива за таа да се постави во вистинската еволутивна линија. Потребно е постепено создавање на млада и свежа интелектуална елита, без пропагатори и агитаори, елита посветена самата на себе. Потребен е Нов Манифест, манифест на Индивидуата. Конечно погледот да го насочиме кон себе како единствена цел на постоењето и да се запрашаме колку сме чесни. Кога младите би добиле насока нема повеќе што да бараат, повеќето живеат во Демократски општества каде се зависи од нивниот избор. Но не е се во изборот, треба

да се знае што се сака. Меѓу производите на слободниот пазар, во еден Либерално-Демократски систем слободно можете да најдете и ум од висок квалитет, но секако

последен збор има купувачот, тој одлучува, изборот е негов. Медитација или наркотици, Кама Сутра или порнографија, Миле Китик и Цеца или Вивалди и Моцарт, Другата во Мене или Херман Хесе, сепак вие избирате. А што ќе постигнете тоа е друга работа. Се додека најкавалитетните идеи од Историјата се запознаваат пропагандистички, а не интерактивно, бесполезен е патот кој го минува човештвото низ вековите.

Не изумив дека требаше да пишувам нешто за уметноста. Е па целта на уметноста секако е животот, а да се живее во хармонија со себеси и околината, тоа е уметност. Затоа што Вистинската Уметност ги открива оние латентни, скриени светови и ги прави нештата видливи. Меѓутоа и уметноста нема да ве услужи, Вистинската Уметност треба да се побара и да се препознае. Уметничкото дело треба да се искористи како секира со која ќе ги разбивме мразовите во нас. Направете сликата на вашиот живот да предизвикува кај светот насмевка и желба за живот, да постоењето добие нов, повисок квалитет.

Владимир Јанчевски

За крај една информација. Новиот број на Внатрешен Патник е веќе во подготовкa, сите заинтересирани своите текстови доставете ги во канцелариите на ССФЗФ или на email-от на редакцијата. Со новиот план, текстовите треба да бидат максимално на една страница во A4 формат со font 12 и проред 1. Ве очекуваме.

Од уредникот

Иншервју со:

ВП: Кои се почетоците за отворање на постдипломски студии за европски интеграции и комуникации?

ХК: Европските интеграции се судбински определени на Република Македонија. Не само со фактот што Македонија ја потпиша спогодбата за асоцијација и интеграција со Европската Унија, туку и следејќи ја определбата на останатите земји од окружувањето се создаде една општествена клима дека процесот на европинтеграциите ќе треба да го водат стручно квалификувани кадри. Еден дел од нив секако се од општествените науки. Во тој контекст Филозофскиот Факултет преиспитувајќи ги своите можности, веќе во 2000/01 година го оформи овој курс за европски студии како курс за европска комуникација и интеграција.

Инаку ценевме дека овој вид на стручни кадри се неопходни, тие ќе бидат двигателите на овој процес во сите владини и невладини институции, организации. Затоа овој вид на студии се одржуваат насекаде како додипломските така и постдипломските студии, и во земјите на Европската Унија а и во земјите кандидатки за членство во Европската Унија. Во тој контекст, студии по европеистика среќаваме во Италија, Турција, Чешка, Полска, Романија, па во таа насока Македонија не треба да биде никаков посебен исклучок. Европската унија и европските интеграции воопшто се определба на Македонија во политичка но и во поширака општествена смисла, и во таа смисла потребно е да се создават и стручни кадри кој на еден упатен начин тие процеси ќе ги направат полесни и побезболни за нас. Секако многу нешто мора да направиме во нашето живеење за да се освари таа интеграција но несомнено е дека полесно ќе се менуваме ако знаеме што е тоа што треба да го менуваме а и како да го промениме. Па од тука знаењето е мок во таа смисла, мок на промените. Ако не знаеме а само кукаме дека нас не заборави Европа а сами не си помогнеме нема никаде и да стасаме.

ВП: Кои се студенти ќе можат да конкурираат и кои се условите за конкуирање на овие постдипломски студии.

ХК: Карактерот на на

постдипломските студии е по истата шема и искуства како и на сите останати институти и студиски групи на Филозофскиот Факултет, освен тоа што овој вид на постдипломски студии го имаат префиксот интердисциплинарни. Во таа смисла како идни можни студенти се пред се студентите од Филозофски Факултет, но исто така и од Правен, Економски, Филолошки Факултет. Но тоа не значи дека и студенти од техничките факултети како Технолошки, Земјоделски Факултет неможат да аплицираат.

Суштината на овие постдипломски студии е интердисциплинарна и е потреба да формираме за одделни специјалности, луѓе специјалисти во своите струки. Имавме во досегашното искуство луѓе кои се определија како специјалисти за аграрната политика, оние што според изборот на испитите и магистерската работа се определија за еколошката политика на Европската Унија. Во таа смисла студиите пред се се наменети за студентите кои завршиле додипломски студии од општествените науки, но не е исклучена можност за конкуирање и на студенти од другите (техничките) науки.

ВП: Значи дека се прават специјалисти за полесно и побрзо приклучување во Европската Унија.

ХК: Апсолутно. Да се направат луѓе

Проф. Д-р Христо Каршалов

Раководител на постдипломски студии за европска интеграција и комуникација

кои се добри познавачи, специјалисти во одделни сегменти од животот во Европската Унија за да полесно се проектираат потребите од нашите промени, како од законодавството современото живеење, во институциите, се она што налага и самиот договор за интеграција и асоцијација.

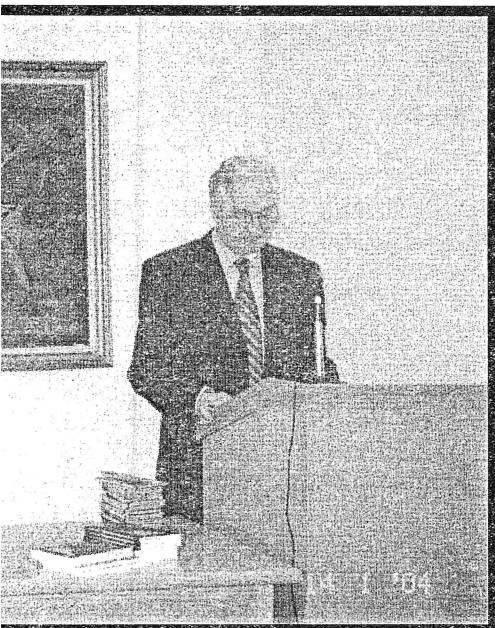
ВП: Многу битно за оние што ќе пристапат на овие постдипломски студии секако е и прашањето дали се обезбедени соодветни стручни кадри како и стручна

т.е. просек, ако се има некаков труд, некакво работно место, се прават мали корекции и исклучоци од тие правилаво однос на просекот, но сепак просекот на студентите е освен критериум за избор на студентите.

ВП: Исто така интересно прашање за кандидатите за овие посдипломски студии е и практичната настава, и во кој вид е евентуално застапена?

ХК: Тоа прашање е едно од посложените. Она што ние практично правиме за студентите е што сите оние што ќе се запишат, што напреднале во студиите и ќе магистрираат, тој наш список, таа наша база на податоци ја проследуваме до владата и до нејзините институции кои се занимаваат со проблемот на европингтеграциите за да можат да сметат на тие луѓе во евентуалното решавање на некои задачи кои можат да бидат потрајни или од временен карактер. Во секој случај практицирањето на тоа што се совладало и научило е една од битните одредници. Инаку немаме поцврсти договори, освен начелни ветувања дека институциите се отворени, дека би можеле нашите студентите да учествуваат да волонтират во некакви активности. Ние како наставници правиме напори во таа смисла преку европското здружение да им се најде некаков ангажман, да партиципираат како невладини организации, како поддржувачи на идејата за европингтеграцијата. Одреден број на професори што имаат некакви проекти кои ги реализираат со средства на Европската Унија, правиме напори да добијат практични искуства и знаења од работа на одредени проекти и одредени задачи. Но сепак таа работа е инцидентна. Немаме некои цврсти договори каде секој би требало да појде, да помине извесно време како практична работа. Но впрочем тоа не се ни бара во наставниот план. Сепак тоа се постдипломски студии и тие се на едно повисоко рамниште.

ВП: Со ова преминуваме во следното прашање. Како што гледаме Македонија има потреба од ваков вид на стручни лица за полесно и побрзо имплементирање на западните т.е. Европските закони и прописи со цел полесно доближување на Македонија

литература?

ХК: Бидејќи тоа се интердисциплинарни студии, основното јадро на стручниот кадар го прават наставниците на институтот за социологија, потоа на институтот за одбранбени и мировни студии, но за реализација на програмата истотака имаме вклучени и професори од правниот и економскиот факултет и други стручни профили од универзитетот а и пошироко во Македонија. Нашата основна идеја е да за секој предмет се организира тим од тројца професори којшто да кажеме во тандем би реализирале дел од програмата. Студиите се одвиваат континуирано, во смисла да се држат конкретни предавања, се добиваат потписи за сето тоа, а како услов да се аплицира за сето тоа важат истите услови и нормативи што важат и на универзитетот

Иншервју со: Проф. д-р Христо Каршалов

Раководител на постдипломски студии за европска интеграција и комуникација

до Европа. Кои се перспективите за вработување на овие кадри?

ХК: Секако прашањето за идните можности е актуелно за младите впрочем за секој којшто размислува за иднината. Самите студии како што знаете во наши услови чинат и време и пари кои се одвојуваат од скудните буџети на семејствата. Од тука е нормално да се прашува што ќе добијат, дали ќе добијат поголеми шанси на пазарот на трудот, подобри шанси да најдат посолидни работни места. На тоа прашање е многу тешко да се одговори. Но начелно по некои проценки на Македонија и се потребни некаде околу 400 специјалисти за одделни сегменти, апсекти на Европската Унија. Македонија ќе мора да ангажира способни луѓе. Административните работници во институциите ниту познават јазици ниту се упатени. Значи ќе требаат луѓе кои ќе можат своите индивидуални услуги да ги понудат и да бидат вклучени во тие процеси. Значи нашата надеж е дека и владата ќе биде отворена кон луѓето што имаат посолидни знаења кои ќе познават странски јазици, ќе бидат корисници на современите медиуми и нема ништо да им претставува проблем за да се стигне до информациите. Значи компјутерите, интернетот и странските јазици се предност, и ние многу полагаме на тоа. И јас сум убеден дека кога би имале рамноправен третман, а не кадрите по политичка волја да се поставуваат на вакви места, туку кога би имале прилика да ги покажат своите знаења и способности, секако би дошле на прво место. Впрочем јас како универзитетски професор сакам да верувам дека треба да му се даде предимство на знаењето и умеенето. Впрочем овдека се работи за едни истурени позиции во кои што е потребно знаење и потребна е способност, познавање на јазиците. Без тоа ние нема никаде да појдеме, и процесот ќе се пролонгира уште голем број на години.

ВП: За крај една ваша препорака за идните студенти.

ХК: Мојата препорака е да работат вредно, да не се задоволуваат со површините и општи знаења од своите професори, самите да бидат дисциплинирани, да трагаат по новите работи по актуелните работи што се случуваат во Унијата, а исто така и да не ги

остават и самите професори. Најсташната, најлошата работа која што може да ни се случи на професорите кои се во тој процес, на наставниците а и на студентите, да ги зафати една апатија, чувство назадоволство дека тие се специјалисти само по себе со тоа што се запишале на овој вид на студии. Тоа претставува едно перманентно образование, едно перманентно следење на таа жива материја која што се случува. Од тука апелот е кога ќе се завршат студиите, и кога ќе се има тој сертификат дека сте специјалист за европски студии, за европска интеграција и комуникација, да не се застане на тоа. Да се следи интернетот, вебсајтовите на Европската Унија за сите прашања, и со тоа да се биде во тек со новините. Би сакал да нагласам, а сигурно и вие знаете дека овие студии се стекнаа со една своевидна популарност во рамките на Филозофскиот Факултет, па и пошироко на Универзитетот, да ги препорачам овие студии на идните генерации студенти коишто ќе го пронајдат својот професионален и интелектуален ангажман затоа што самите студии се своевиден интелектуален предизвик. Тука луѓето доаѓаат по свој избор, по свое видување, по некоја сопствнеа проекција. Ние како факултет исто така правиме напори да ги опремиме студиите со литература. Така во рамките на библиотеката на социологија отворивме еден посебен дел коишто е за европеистика. Со време ќе одвоиме истотака и еден дел коишто ќе биде за овозможување на пристап на интернет на самите студенти коишто неможат тоа да си го овозможат. Во секој случај во една взајемна спрета, мислам оти иднината на еден голем број на млади не е само во европските структури и интеграции, туку воопшто во знаењата и способностите и вештините во тој сегмент. Ние сакале или не ќе се интегрираме кон тоа големо општество, односно голема заедница. Засега Европската Унија е унија на петнаесетте, а сега ќе биде на дваесет и петте земји. Ние едноставно друг пат немаме. Европа е наша крајна дестинација, и према тоа сите сегменти во нашето живеење ќе претрпат промени.

Внимание! Внимание! Внимание!

Додаток на диплома

Според Берлинското коминике, секој студент кој ќе дипломира од 2005 година автоматски треба да прими бесплатен додаток на дипломата (Diploma Supplement), која треба да биде издадена на еден од пошироко применетите јазици во Европа, Воведувањето на Diploma Supplement произлегува од:

- * динамиката на промените на квалификациите на национално и на интернационално ниво,
- * слабата евалуација на квалификациите,
- * зголемената мобилност на студентите,
- * констатацијата дека оригиналната диплома не дава доволно информации кои им се потребни на образовните институции (доколку е во прашање продолжување на образованието) и работодавците (доколку е во прашање вработување),
- * општиот недостиг на прецизни и точни информации за студиските програми,
- * образовниот систем и компетенциите што ги стекнуваат студентите во процесот на образование,
- * присутната конфузија во терминологијата,
- * присуството на ксенофобија во третманот на квалификациите.

Додатокот на дипломата го следи моделот развиен од Европската комисија, Советот на Европа и UNESKO/CEPES. Целта на додатокот на дипломата е да пружи доволно независни податоци за да се подобрат меѓународната "транспарентност" и академското и професионално признавање на квалификациите (дипломи, сертификати, и др.)

Додатокот на дипломата овозможува опис на природата, степенот, контекстот, содржината и статусот на студиите што студентот ги завршил. Во таа смисла додатокот на дипломата овозможува:

- * промоција на транспарентност во високото образование,
- * спроведување со брзите промени во квалификациите/системите,
- * засилување на мобилноста, опфатот и доживотното учење,
- * академско и стручно признавање, наменето за користење од страна на граѓани, работодавци и образовни институции,
- * заштита на националната/институционалната автономија и поддршка на образовниот диверзитет,
- * промоција на децентрализирани процеси за донесување одлуки,
- * промоција на судови/ставови за квалификации,
- * редукција на среднорочните и долгорочните трошоци,
- * зголемена атрактивност на квалификацијата/ите за студентите.

ССФЗФ

Интервју со Трајче Јовановски

ВП: Што значи да се биде претседател на ССФЗФ?

TJ: Да се биде претседател на ССФЗФ е голема привилегија, но во исто време и голема одговорност. Зошто? Земајќи ја обврската претставник на студентите на оваа високо образовна институција во исто време значи да се штитат сите права на студентите во рамките на факултетот и универзитетот, согласно статутарните определби на ССФЗФ. Се разбира треба да се има и визија за развивање и делување на студентска организација паралелно со развојот на државата, а тоа подразбира отворање на вратите на студентите и нивно понатамошно надоградување во европските образовни институции.

ВП: Кои се вашите оценки за досегашната работа и дали е исполнета програмата за работа за овој семестар?

TJ: За да се биде „задоволен“ за мене значи она што ќе биде побарано од студентите од различните студиски групи да биде и остварено. Во тој контекст сакам да кажам дека мора да се негуваат и традиционалните вредности на ССФЗФ како највисок сегмент на организирање на студентите на овој факултет. Што се однесува на она што е досега сторено ценам дека е неблагодарно да се суди сам за себе, иако резултатите на нашето работење се веќе видливи (октомвриската сесија, условен квадрат, мартовска сесија).

ВП: Што би навеле како позначајни успехи во изминатиот период?

TJ: Незнам во кој контекст да го ставам приклучувањето на ССФЗФ кон студентските протести за (не) легализација на тетовскиот универзитет. Учество на ССФЗФ на неколку семинари како: Студентите за себе, денови на меѓународно образование, соработката со националната темпус канцеларија, активно вклучување во програмата за евалуација и самоевалуација на УКИМ и ФЗФ како и учество на спортски манифестации. Во скlop на сето ова сакам да истакнам дека како позначаен успех на ССФЗФ е укинувањето на уплатата за пријавување на испит, со тоа што сега сумата се уплатува еднократно при запишување на година, со што се избегнува малтретирањето на шалтери. За пофалба е изабраната на продавањето учебници во канцеларите на професорите, со што се отстрани сомневањето за „обврска“ за купувањето на истите, и со тоа мислам дека си помогнавме и себе си, а и на професорите. Успех е укинувањето на уплатата за списанието што го читате од 150ден. Во истата прилика да искажам огромна благодарност до деканатот на ФЗФ кој на некој начин се обврза да го финансира списанието, а тоа да не е на товар на

студентите. Голема благодарност до спонзорите кои го помагаат издавањето на списанието. Во рамките на нашето ангажирање за подобрување на изгледот на ФЗФ да ја спомнеме и петицијата за еколошкиот проект изготвен од ССФЗФ за реновирање на санитарните јазли, како и скалите, кои сега се место за седење (и чекање на предавања и испити). Овој дел е реализиран а делот што се однесува на аулата сеуште е во тек. Секако неможеме да ги одминеме и спортските и културни активности, како што се традиционалните филозофски спортски денови, брузошката забава, апсолвентските екскурзии ...

ВП: Кои се вашите визии и деи за идните активности на сојузот и кои се најприоритетни во моментот?

TJ: За ова прашање сакам да го спомнам интензитетот на кадровско екипирање на ССФЗФ како и тенденцијата за постоење на поголема комуникација меѓу сојузот и студентот поединец преку изготвување на интернет страна на ССФЗФ каде студентите ќе можат да ги оставаат своите забелешки, критики и идеи за подобрување на работата на сојузот, како и да се информираат за тековната настава, распоред на сесии, рокови за пријавување на испити. За тоа правиме огромни напори и кога тоа ќе го постигнеме се надевам и резултатите нема да изостанат.

Во таа смисла ценам дека ССФЗФ треба да делувавотринаски: Одржување на традиционалните вредности кои ги споменав погоре; Продолжување на традицијата на соработка со деканатот и професорите на ФЗФ. Тука сакам да спомнам дека од контакти со другите студентски организации, кај нас најмалку се чувствува конзервативниот однос професор-студент, деканат-студентска организација. Се разбира пред се тоа е резултат на отвореноста на наставниот кадар на ФЗФ кон прифаќање нови и креативни идеи од страна на студентите. Тоа го докажува и учеството на студентите во размената на студенти со останатите образовни институции во Европа; Трета насока на делување е градење на стабилна организациска структура со што би се впуштиле во модерните правци на студирање, како што се тенденциите за глобализација на образовните и младински проблеми и ангажмани. За приоритет во овој период во тој контекст ќе имаат меѓународните контакти и отварања на процеси на зголемена комуникација со младински и студентски организации, како од земјата, така и од регионот па и пошироко. Со некои од нив веќе имаме и добра соработка, како на пример со EDS, чиј претседател Александрос Симка беше и неколкудневен гостин на нашиот факултет. Се надевам дека нашата соработка ќе ја прошириме и со други слични организации. Со среќа во вториот семестар.

Студентски сервис: [СТУДЕНТСКИ СЕРВИС](#)

се што им треба на студентите:

- Учебници,
  - Учебни помагала,
  - Скрипти,
  - Прибор,
  - Интернет,
  - Компјутери,
  - Брзо и квалитетно копирање,
  - Скрипти
  - Пријави, уплатници,
таксени марки ...

може да се најде во
СТУДЕНТСКИОТ СЕРВИС

СІЛЕНІСКОНЛО СЕВНС
може як се наїде во

ԵՐԿԾԵՆ ՄՅՈՒՆ ։ ։ ։

- ԱՅՆԴԵՑԻ ԱՄԱՍԼԻՆ
- ԸԿԵՆԱԼՆ
- ԿՈՒՆԵՑՔԻ
- ԲԵՅՈ Ն ԿԵՐԱՆԼԵԼԻ
- ԿՈՎԱԼԱԾԵՆ՝
- ԱՀԱԾԲԵԼ՝
- ԱՅՆՋՈՅ՝
- ԸԿԵՆԱԼՆ՝
- ԱՀԵԶՈՒՆ ՌՈՄՏՏԱՐԻ՝
- ԱՀԵԶՈՒՆԻՆ՝

CE 310 NW 1969 BY THE CLEMENS:

CLYDEBANK COUNCIL

- CE WTO NM TPEGg HA CTADE
- VAEQHNTHN\
- VAEQHN UOMSHTANG\
- CKBNUTN\
- LlqnGQb\
- NhtedbhET\
- KOMN]ATEBn\
- PbzO N KBZJNNTETHO
- KOUNBASFE\
- CKBNUTN
- Llqn]SBn\ AUNGTHNTN
- TSKCENH MSBKN . . .

може да се најде во

CEPBRNC
CTYJUETHCKNOT

- *Ynghinni*, *Ynghinni*,
- *Ynghinni*, *Ynghinni*,
- *Ckpntin*,
- *Hpnogop*,
- *Mthephet*,
- *Komjytpen*,
- *Bps o n kramintetho*,
- *Ronmpahé*,
- *Ckpntin*,
- *Hpnjabn*, *Ynghinni*,
- *Tarkchenh mapkn* . . .

ПЕДАГОГИЈАТА КАКО НАУКА ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО

Секоја самостојна наука има свој предмет на проучување од кој зависи правецот на нејзиното истражување како и резултатите кои ќе ги добива од самото истражување. Педагогијата како наука го истражува воспитниот процес, таа е наука за воспитанието, директно влијае врз изградувањето на личноста.

Воспитанието својата главна смисла ја добива со непрекинатото пренесување на неговите средства, а тоа се: стекнувањето на навики, начините на однесување, знаењата, умеењата, искуствата итн. Без тоа пренесување развојот на човечкото општество не би бил можен. Доколку не постои континуитет во пренесувањето

на воспитението од генерација на генерација, секој би требало да почнува од почеток, а на тој начин не би постоеал просперитет, не би се унапредувале меѓучовечките односи

и секако, не би се подобрувале условите за живот. Всушност, накратко кажано - без воспитанието не би можело да постои општеството.

Како што ни е познато, воспитанието започнува уште со самото раѓање на детето. Во тој период грижата за воспитание им припаѓа на родителите односно на семејството. Семејството се смета за најприроден воспитен фактор. Во него се вршат секојдневни непосредни интерперсонални влијанија кои имаат воспитен и образован карактер. Семејството е вприродно училиште за воспитување и самовоспитување на децата. Животот в семејството и воспитните влијанија кои се одвиваат во него многу допринесуваат за социјализација на младите членови во семејството. Исто така и меѓусебните односи се можност за воспитување на карактерот, за воспитување на чувството на одговорност кај една личност. Токму заради овие и други причини односите на членовите во семејството треба да се одвиваат нормално, да не постојат расправии или друг вид на насиљство што ќе го спречуваат правилното воспитание и ќе го нарушуваат правилниот психофизички развој кај детето.

Родителите треба да настојуваат да имаат близки односи со своите деца, да им посветуваат доволно внимание и постојано

да им пружаат многу грижа и љубов. Во такви услови за детето е полесно да научи што е добро, а што е лошо, во такви услови тоа полесно стекнува навики за своето однесување, така полесно стекнува знаења итн.

Меѓутоа иако воспитанието започнува во кругот на семејството, тоа не завршува тука. Децата кои посветуваат детски градинки се сретнуваат исто така со воспитание, но овој пат тие тоа го добиваат од нивните воспитувачи, се сретнуваат со малку поразлично воспитание од семејното. Тие тука учат да делат се со своите другарчиња, учат да бидат трпеливи и внимателни кон другите деца, имаат најразлични активности да извршуваат кои им ги доделуваат воспитувачите итн.

Со поаѓањето на детето на училиште тоа се сретнува со сосема поинаква средина. Тоа тука учи нови нешта, тука се сретнува не само со процесот на воспитание, туку и со процесот на образование. Ова е период кога со овие два процеси детето воедно добива повеќе и за него нови обврски. Во училиштето во воспитната функција се јавуваат два субјекти: воспитаник кој се воспитува и воспитувач кој ја има водечката улога во воспитувањето. При тоа треба да се истакне дека воспитаникот е некој пасивен елемент, туку напротив тој како воспитаник го условува и го одредува самиот процес на воспитување. Ваквиот однос воспитаник-воспитувач мора да се темели на обострано почитување и рзбирање.

Од веќе споменатото може да се заклучи дека воспитанието е мошне важен и нераскинлив сегмент од човековиот живот. Тоа подеднакво е значајно како за општествениот, така и за индивидуалниот живот на секој поединец. Можеме да кажеме дека нашите знаења, нашите склоности, умеења, нашион начин на однесување, нашиот начин на живеење во голема мера се резултат на воспитанието. Токму поради ова воспитанието во општеството завзема истакнато место и му се придава големо значење.

Елена Савеска

ПРАКТИЧНА НАСТАВА ВО КАСАРНА

каде ќете еден месец ...

Редовните студенти од 4та студиска година при институтот за одбранбени и мировни студии својата редовна практична настава ја започнаа на први октомври минатата година. Практичната настава всушноста претставуваше дел од предметот „воено стручна настава“ кој го води проф. д-р Ванчо Кенков кој беше и одговорен старешина за студентите. Подготвите и планот за работа беа изработени од раководителот на институтот, проф. д-р Митко Котовчевски, кој се погрижи планот и програмата за обука да поминат во најдобар ред.

По пристигнувањето во касарната „Илинден“, каде што се одвиваше практичната настава, бевме пречекани од капетан Тони Ангеловски, кој се погрижи за воената опрема со која се задолживме. За поефикасно изучување беа вклучени и двајца офицери од АРМ, поручник Игор Младеновски и поручник Дејан Митров.

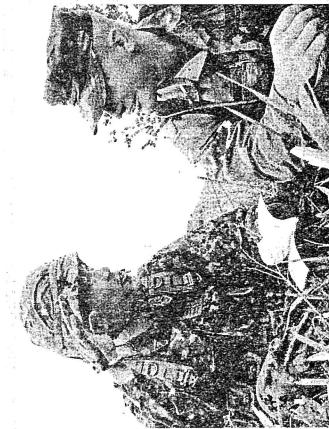
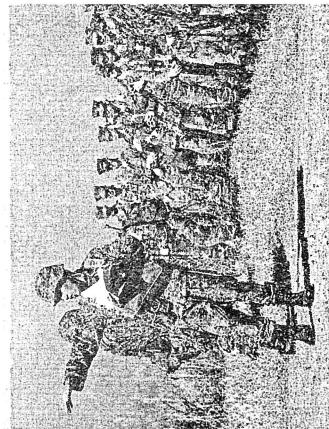
По облекувањето на униформата и задолжувањето со лично вооружување секој од студентите се чувствуваше посебно гордо што ја носи униформата на Армијата на Република Македонија. Целата на обуката беше да осознаат основните начела и принципи за воено лидерство, т.е. обука за командри на одделение и командри на вод.

Со самото утринско станување студентите почнуваа да ги вршат обврските за тој ден, како и сите останати војници во касарната. Во текот на обуката студентите беа поделени на 4 одделенија, а за нивни командри беа избрани студентиет со претходно искуство во обуката, односно студенти со претходно отслужен воен рок и тоа: Златевски Николче, Николовски

Јованче, Митревски Драган, Секуловски Сашко. Во текот на обуката имавме обемни и тешки подготовки по кои секогаш бевме визички истоштени.

Запознавањето со личното вооружување и опрема беше едно од приоритетните задачи на практичната настава. Студентите беа запознавани со основните орудија кои се користат во АРМ. Кај студентиет најзастапена беше автоматската пушка M70AB2 со калибар 7,62мм, потоа атрактивната снајперска пушка 7,9мм и моќните пушкомитралези со калибар 7,62мм и 7,9мм. Принципот на работана орудието, техничко-тактичките податоци и одржувањето беа основните елементи на кое се посветуваше поголемо внимание, бидејќи усовршувањето на студентите за работа со оружјето требаше да биде круна на обуката. Пред самиот крај дојде и денот за боево гаѓање. Тоа се изведе на стрелиштетот Стенковец каде студентите вистински ја почувствуваа моќта на оружјето. Самото гаѓање се одвиваше во непријатни временски услови, но тоа не претставуваше проблем за студентите. Како најдобри се истакнаа Јовановски Трајче, потоа Стојановски Дејан, Рамадановски Мервет и Спасовска Жаклина. Вознаењето на општите и посебни работи во АРМ посебно се истакнаа студентите Љупчо Петковски и Јулијана Стојковска. Всушност благодарение на проф. д-р Ванчо Кенков сите студенти без исклучок успешно ја завршија обуката, која на самиот крај беше крунисана со мала забава.

Златевски Николче Буџо

Македонскиот министер за одбрана, Владо Бучковски, охрабрен од искуствата на Словенија, најави дека ќе учиме на нивните грешки во одт кон наднационалните институции. Влегувањето на нашата земја во тие "клубови" не значи дека сме завршиле со реформите, туку дека ќе не очекуваат нови предизвици и задачи.

Македонија ќе добие практична и конкретна помош од Словенија на патот кон НАТО. Таа ќе биде политичка, експертска, економска, техничка и преку размена на искуства во поглед на поднесувањето барање за влегување на Македонија во Унијата. Ова е резултат од неколкуте посети на високи словенски функционери. Ваквата подготвеност за помош ја потврди и министерот за одбрана, Антон Гризолд, кој во дводневната посета ги пренесе практичните искуства на оваа земја. "Словенија ќе ја подржи Македонија не само на патот кон европските и НАТО-интеграциите, туку и кон изградбата на рационален систем за национална одбрана", објасни министерот Гризолд. Понудата, нормално, широкоградо ја прифатија македонските власти.

"Соработката меѓу двете земји нвма да биде само на хартија,

туку ќе биде практична и конкретна. Словенечките искуства ќе бидат драгоценни во круцијалниот период од реформата на македонската одбрана" изјави македонскиот министер за одбрана, Владо Бучковски.

Словенија во мај официјално станува членка на ЕУ, а во јуни и членка на НАТО. Своите реформи на патот кон овие институции таа ги започна уште во 1994 година со вклучување во програмата Партисрео за мир. А, според Гризолд, нејзината цепосна интеграција ќе биде заершена дури по шест години. Од ова нашата држава треба да извлече единствен заклучок дека не треба да се брза во интеграциите, туку сегментарно да се работи во сите области на општеството. Положбата на определена држава во меѓународната заедница ја определува сплет од објективни и субјективни фактори, затоа различните степени на интеграција не зависат само од политичките фактори, советува Гризолд. Ова е неприосновен факт, кој за Македонија треба да биде јасен како Библија. Но, ние не треба грубо да копираме нечии искуства, туку

„Фрлање атомска бомба предизвикува голем број жртви за мошне краток период, но користење на оружје со осиромашен ураниум предизвикува болна и бавна смрт кај исто толкав број на луѓе“

д-р Хари Шарма

Ураниумот е тежок метал, радиоактивен и хемски токсичен, со долг век на полуживот на распаѓање (4,5 милијарди години) и е основен продукт за нуклеарна енергија. Осиромашениот ураниум е отпаден продукт на нуклеарната индустрија која при копање и обработка на ураниумот создава „планини“ ураниумски остатоци – осиромашен ураниум – која го дава овој отпад на воената индустрија. Поради неговата голема густина се користи за производство на противоклопно оружје. Имено може да се каже дека најмалку 14 земји поседуваат оружје со осиромашен ураниум, а со вакви ракети се натоварени авионите за

напад А10, хеликоптерите „Апачи“ и тенковите „Абрамс“. Овој ураниум се користи и во крстосувачките проектили „Томахавк“ за да можат полесно да пробијат бетон.

Кога еден проектил составен од осиромашен ураниум ќе ја погоди целта и ќе експлодира, до 70% од ураниумот ($U-238$) испарува во вид на оксидни честички со микрометарска големина. Честичките имаат електричен полнеж и се задржуваат во воздухот подолг период како аеросоли. Ветерот овие честички ги разнесува во сите правци, а со поголеми атмосферски влијанија можат да се десуспендираат и транспортираат на големи далечини. Оксидните честички ослободени од ураниумот се нерастворливи и кога еднаш ќе се расфрлаат, тешко или никако неможе да се отстранат. Затоа опасноста може да трае со илјадници години.

неопходно е да изградиме сопствен пат до портата на овие наднационални институции. Влегувањето на нашата земја во тие "клубови" не значи дека сме завршиле со реформите, туку дека ќе не очекуваат нови предизвици и задачи. Или, како што во интервју за "Утрински весник" ќе објасни министерот Гризолд: "и во иднина не чекаат нови предизвици и задачи, затоа самиот прием во Северноатлантскиот сојуз во никаков случај не претставува можност за спиење на пофалби". Македонија чекори по тој пат. Реформите се во тек. На "удар" е одбраната. Нејзината нова структура дефинитивно ќе биде содржана во Стратегијата за трансформација која треба да се донесе во март. Статистички, од јануари 2008 година армијата целосно ќе биде професионална со 8682 лица. Резервниот состав од досегашните 44 илјади, според проекцијата ќе брои 4,500 резервисти. По основ на пензионирање од АРМ ќе заминат 892 лица, од граничното обезбедување 1458 лица. Нормално, реформите бараат и повеќе пари. Оваа година се одвоени околу 14 милиони евра за во 2007 година тие да пораснат на 20 милиони за модернизација.. Во тие реформи Воената академија ќе продолжи да работи до 2007 година и по сондажите и мислењата од државите-членки на НАТО ќе

се разгледува нејзиниот статус - дали таа да биде дирекција или ќе биде под командата за обука. Се реформира и воената болница во која од сегашните 800 вработени преку методи на трансформација, а без прогласување технолошки вишок, ќе се намали на 400. Македонија со свои тимови учествува и во мировни мисии во Ирак и во Авганистан. На Истанбулскиот самит очекуваме позитивна оценка за прогресот на реформите. Сенадеваме и на прием при следното проширување на НАТО. Во реформите на националните армии, сепак, двете држави имаат различен пристап. Би споменал само дека нашата армија се ослободува од тенковите Т-55 и ќе уништи 61 тенк, Словенското искуство покажува дека тие ги модернизираат тенкоите, во согласност со националниот модел. Образложението е дена Македонија нема доволно финансии да го модернизира оружјето.

Министерот Гризолд одржа и предавање на Филозофскиот факултет во Скопје за "Приклучувањето на Република Словенија кон НАТО". Пред воените експерти, професорите и студентите тој направи историски осврт за "патувањето" кон Апијансата, на која заклучи дека "националната војска во секоја држава има нова улога, цел и структура. Големи национални војски не се употребливи".

Тодор Стојчевски

Експертите по нуклеарна физика од Винча тврдат дека заштитните мерки за контаминираните подрачја се нивно оградување и затрупување со земја или бетонирање.

Ураниумот е штетен за здравјето на човекот и тоа од две причини. Прво тој е тежок метал и ако се најде во организмот предизвикува труење и откажување на бубрезите. Второ тој е радиоактивен елемент и има слабо алфа зрачење и при внесување во организмот по пат на инхалација или со голтање честиците остануваат во организмот со години. При распаѓање, ураниумот и неговите продукти ги озрачуваат блиските клетки и бидејќи има долг век на полураспаѓање пред извикува сериозни оштетувања на организмот. Алфа и Бета честичките

и Гама зраците навлегуваат во мембрите на клетките при што предизвикуваат мутација на ДНК. Со тоа предизвикуваат карцином а може да резултира и со малформација при рапање, вклучувајќи ја анемијата и леукемијата што

е доста забележителна кај учесниците во Заливската војна 1991г каде беа применети проектили со осиромашен ураниум.

Како последица на бомбардирањата на српските позиции во Босна (1994/95) и воздушната кампања НАТО врз Југославија (1999) е констатиран „Балкански синдром“ на заболувања кај учесниците во овие операции, а заболувањата од рак и смртните случаи ја забрануваат меѓународната јавност. Само секретаријат за одбрана на САД потврди на 3 мај 1999 дека НАТО силите користат осиромашен ураниум во воздушните напади врз Југославија. Според официјалните податоци на Вашингтон врз српските позиции во Босна биле фрлени околу 10.800 ракети, а врз Југославија се фрлени 31.000 проектили со осиромашен ураниум, што изнесува скoro 10 тони ураниум на простор каде што живеат милиони луѓе.

Овие податоци наведуваат на страв и размислување, дали луѓето кои живеат на тој простор се „живи закопани“ и дали е ова злосторство против човештвото. Останува сами да процениме.

Ненад Јаневски

• НЕБЕСНА

За прв пат како конкретно изучување, небесната хиерархија се јавува во VI век со Дионис Аеропагит (*De coelesti hierarchia*). Оваа хиерархија се темели на ангелите и нивниот ред на небото, но пред да можеме да зборуваме за нив, прво треба да ги објасниме.

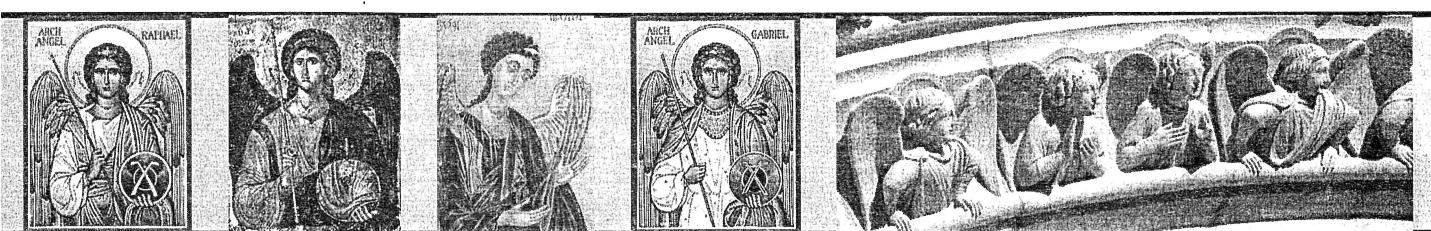
Самиот збор, ангел значи служба на хебрејски. Додека на грчки *angelos* значи гласник. Самата Библија ги објаснува како служечки духови кои се праќаат како посредници со Господ. Тие се невидливи суштства, кои му служат и му се поклонуваат на Господ. Ја пренесуваат или ја извршуваат Неговата волја на земјата. Тогаш се појавуваат во видлив човечки лик. Тие известуваат, опоменуваат, советуваат, поучуваат, штитат, чуваат, спасуваат, казнуваат, па дури и убиваат.

Во стариот завет Господ често се претставува како источен владетел, па така припадниците на божјиот двор се нарекуваат негови слуги, светци, синови Божји.

Меѓутоа покрај овие гласници старите библиски извештаи кажуваат и за Ангелот Јахвин, што всушност е самиот Јахве во видлив облик на овој свет. Тоа е одраз на постари теологии чии трагови ги гледаме до новиот завет. Па така се наведуваат седум ангели кои стојат пред лицето Божје, кои се јавуваат и во Персија. И улогата што и се припишува на ангелите не се променила.

Новиот завет се служи со истиот прифатен јазик и терминологија кои го прифаќа од стариот завет, од апокрифни книги како и од јеврејските преданија.

Библиската ангеологија ги разликува ангелите по функција и хиерархија, а ги прикажува како небеска војска. Конечно можеме да кажеме дека ангелите се поделени на 9 хорови и 3 редови.

1 ред

1. Серафими (Seraphim) – оние што пламтат – го слават со песна – со огненоцрвена боја и имаат 6 крила со многу очи. Со двете крила летат, со двете си го кријат лицето и со другите две си ги кријат нозете.
2. Херувими (Cherubim) – називот е со месопотамско потекло – небескосина боја и имаат четири крила а поретко и шест. Тие го потираат Божјиот престол, ја влечат неговата кола, му помагаат да полета и чуваат стража на неговиот двор, не давајќи им влез на неповиканите.
3. Престоли (Throni) – немаат антропоморфен облик, а се прикажуваат како огнени крилати тркала со многу очи. На нив е поставен Божјиот престол.

ХЕРАРХИЯ :

2 ред

4. Господства (Dominaciones) – носат жезло и круна или мач во раката и оклоп на телото.
5. Сили / Моќи (Virtutes) – вообичаено држат книга во рацете.
6. Власти (Potestates)

3 ред

7. Поглаварства (Principatus) – облечени се или во војничка или во литургиска облека и во рацете носат лилјан.
8. Архангели (Archangeli) – ги има седум, идивидуализирани се со сопствени имиња кои ја кажуваат и нивната функција, а според тоа и начинот на прикажување.
  1. Михаил – Кој е како Бог? – војсководец на небеската војска и победник над Сотоната.
  2. Габриел (Гаврил) – Јунак Божји – Божји гласник кој им се јавува на Св. Јоаким и Св. Ана, на Богородица, и им ги навестува нивните рожби. Го среќаваме претставен со гласнички стап (жезло или лилјан).
  3. Рафаел – Бог оздраве – како атрибути носи сад со лекови и го носи малиот Тоби.
  4. Уриел – Божјо светло – има огнен меч и оган под нозете. Тој е Архангелот на влезот на Еден – рајот на земјата, и го чува за луѓето да неможат да се вратат назад.
  5. Барахиел или Малтиел – Божји благослов – помошник кој му се јавил на Мојсеј од оган (грмушката што гори а не согорува). Се означува со бели рози.
  6. Ехудиел или Офиел. – казнувач. Носи златна круна и троен бич во раката.
  7. Сеалтиел или Заадкиел – гласник. Го спречил жртвувањето на Исак од Абраам. Претставен е со рацете скlopени во молитва.
9. Ангели (Angeli) – се прикажуваат како пеат, свират на инструмент, се поклонуваат на евхаристија и на Христовите симболи, носат свеќи, помагаат при литургија, па често се облечени како ѓакони. Во борби се претставени и како војници. Од XV век а посебно во барокот носат витешка опрема. Тие присуствуваат при смртта и ја носат душата во рајот на мачениците и праведниците.

Најраните престави ги среќаваме во сликарството на катакомбите и на релјефите на старохристијанските саркофази. Тие тука се убави и млади, облечени во бело и немаат крила.

Прв пат ги среќаваме со крила дури во IV век. Крилата првобитно се бели, па во средниот век стануваат златни или шарени. Со италијанската ренесанса, покрај величенствените претстави на ангелите, се појавуваат и мали, крилати, симпатични ангелчиња наречени пути (putto – дете – итл.).

Колев Томе

СВАСТИКА

и она што (не) знаеме за неа

Свастика, гамадион, фулфот, кукаст крст се најпознатите имиња за симболот кој што има изглед на правилен рамностран крст, чии врвови дсе скршилее под прав агол, што дава алузија на кружно вртење на овој знак и симболизирање на карактеристичната енергија на кружното движење.

Неговата форма, како и неговото значење, доживеале многу модификации низ вековите, за на крај да биде употребуван како симбол на нацистичката партија, односно да биде прифатено неговото сосема спротивно значење.

Потеклото на свастиката всушност е од старите Ариевци (древно индиско племе) и неговото име доаѓа од санскртските зборови су(добро) и асти(битие) што би значело

нешто како среќа и успех. Во секој случај, традиционалното значење на свастиката е апсолутно позитивно и тоа не се менува се до доаѓањето на нацистите.

Знакот на свастиката, најчесто го претставувал сончевото тркало и во голем број на култури го поврзувале со боговите на сонцето и на небото.

Врвовите на свастиката може да бидат подвиткани налево или надесно и зависно од тоа, се менува неговото значење: свастиката со лево подвиткани врвови го претставува

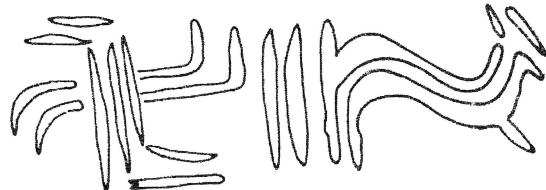
будистичкиот симбол на бескрајниот циклус на постоењето; понекогаш се поврзува со машкиот принцип а по некои други теории добива значење на пролетно сонце - ваквата свастика, како свој амблем ја испорузувал и Карло I Велики(742-771).

Свастиката со десно подвиткани краци, се поврзува со женскиот принцип на раѓањето во горна Месопотамија и често се претставувала на долниот дел од stomакот на божицата Иштар; спротивно на длеватае свастика, оваа го симболизира пролетното сонце и оваа е свастиката која е употребена од страна на германските нацисти во 1920 година.

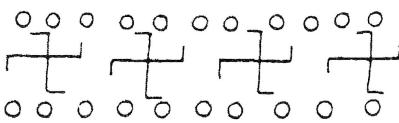
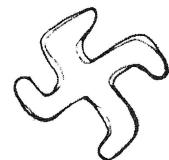
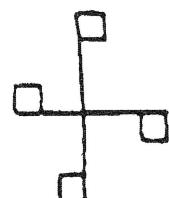
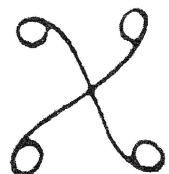
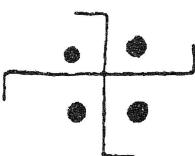
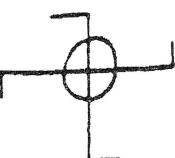
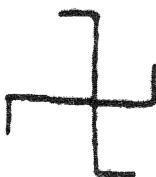
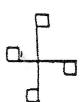
Симболиката на свастиката како знак на животните сили, на сончевата енергија и

на цикличното повторно раѓање, често се совпаѓала со симболиката на Творецот.

Свастиката се сликала на стапалото на Буда, како симбол на неподвижната срцевина на тркалото на создавањето; таа била и амблем на Исус Христос во ранохристијанските цркви во катакомбите; била симбол на ведските и хиндуистичките богови (Агни, Брама, Шива, Вишну, Ганеш); во античка Грција била симбол на Севз, Хелиос, Хера и Артемида; во

скандинавските култури на Тор-врховниот бог на громотвиците (торовиот чекан често се претставувал како две прекрстени секавици-свастика).

Крилестиот диск врз свастика, бил симбол на сончевата енергија во Египет и Вавилон, додека пак во символиката кај северноамериканските Индијанци за основа се земаат четирите краци на свастиката и се симболизираат четирите годишни времиња и четирите богови на ветровите, додека пак во Кина, таа е симбол на четирите страни на светот.

Во масонската (сидарската) традиција, свастиката се употребувала како симбол (амајлија) кој ја

отклонува несреќата и злото; гностиците ја употребувале како таен знак и се користела наместо крст во христијанската секта на Манихејците

Свастиката свое место нашла и во митските слики на Јужните Словени, каде што се употребува како симбол на сонцето, кој во комбинација со некое животно (елен, срна) ја претставува динамиката на сонцето, што се појавува и кај Источните Словени, само што кај нив се прикажува коњ наместо срна или елен.

Други претстави на свастики кај Јужните Словени, се оние на стеките (средновековни надгробни споменици) каде што може да се појават како ги следат митските коњаници.

Колку што е варијабилно значењето на свастиката во разните култури и области, имаме и разни претстави на истата: свастиката може да се појави со вписан или описан круг на неа; на една монета од Скитија (Индија) се појавува со квадратни завршетоци на краците, а завршетоците може да бидат и кружни. На грнчарите најчесто се претставува со четири точки во себе, додека пак во Троја е пронајдена теракотна плоча каде што еден ред на свастики се наоѓа помеѓу два реда на точки.

Иако е ова еден сосема краток преглед на историјата на свастиката,

согледуваме дека таа имала огромна и најразновидна примена во голем број на региони, религии и култури: ставана е во светите објекти, светите писма, на монетите, на предметите за секојдневна употреба - што ни кажува дека нејзиното значење можело да биде најразновидно и во контекст на ова се и нејзините најразновидни прикази.

За жал, сите значења на свастиката од антиката, па се до присвојувањето на овој знак од страна на хитлеровата нацистичка партија, паѓаат во вода и се заменуваат со симбол кој го гледаме како симбол на стравот и ужасот и како сведоштво на сите оние (зло)дела кои Хитлер ги правеше под знамето со свастиката (кукастиот крст).

Мишко Тутковски

Островот Тера, денешен Санторини е дел од групата острови познати како Киклади и се наоѓа на околу 110 км северно од Крит. Во минатото тоа бил доста активен вулкански предел кој според најновите истражувања на научниците од геолошкиот институт на универзитетот Колумбија од Њу Йорк, некаде околу 1470 година п.н.е., ја предизвикал најголемата вулканска ерупција во последните 10,000 години, катализма која, од денешна гледна точка, имајќи го сето знаење за егејските култури пред доаѓањето на Ахајците, многу веројатно придонела за падот на Минојската Цивилизација. Изливањето на огромната количина на вулканска маса, била придружена со појавата на огромни паралелни бранови кои најверојатно го уништиле северниот брег на островот Крит. Бидејќи на островот се наоѓал активен вулкан, уште во 1866 година, група вулканолози биле испратени да ја набљудуваат неговата активност меѓу кои бил и францускиот геолог Фердинанд Фоке. За време на таа посета, додека работниците ја собирале вулканската пепел, на околу 30 метри под пепелта биле откриени остатоци од ќука со скалила, пространа просторија со столбови, и прозор со поглед кон морето. Иако Фоке не можел да распознае на која цивилизација и припаѓаат овие артефакти, тој открил дека островот бил населен многу пред вулканската ерупција и дека цивилизацијата која го населувала била Пред-Хеленска.

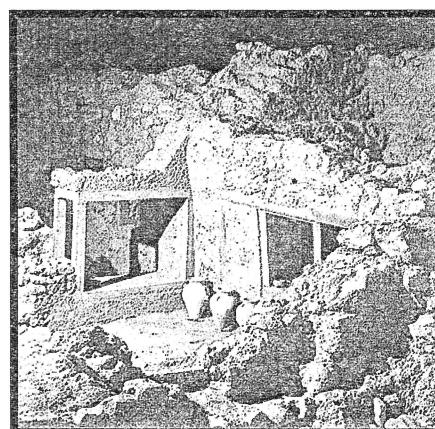
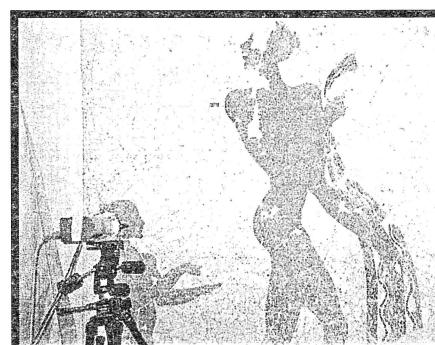
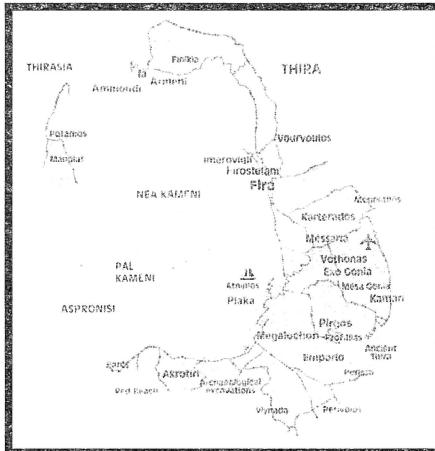
По ова открытие интересот за овој остров во голема мера се зголемил и најпрвин го предизвикал вниманието на двајцата француски студенти Маме и Горсеа, кои допатувале на Тера за да го проучат локалитетот. Со ископувањата кои ги извеле двајцата французи биле собрани изобилство од информации кои недвосмислено укажувале дека лубето од Тера биле многу напредни и цивилизирани.

Меѓутоа со откривањето на палатата на кралот Минос во Кносос, на Крит, од страна на Сер Артур Еванс, интересот бил свртен кон Крит и Тера била заборавена се додека не се појавил грчкиот археолог Спиридон Маринатос кој започнал систематски ископувања на локалитетот Акротири на Тера дури во 1967 година, иако веќе триесеттина години се занимавал со врските помеѓу Егејските Култури. По објавувањето на првите резултати од ископувањата на Маринатос веќе може да се говори за податоци кои се научно засновани, поврзувајќи ги со наодите на Крит како дел од една величествена Минојска Цивилизација. Биле направени детални планови на целиот локалитет како и одделно на секој од комплексните објекти како што се:

Кесте 3, Сектор Б, Светилиштето на Дамите, Комплексот Делта, Западната Кука, како и последното откритие Кесте 4, за кое се смета дека е објект од јавен карактер.

Археолошкиот локалитет Акротири е едно од најзначајните предисториски наоѓалишта во Егејот. Првите населувања се датирани во Доцниот Неолит кон крајот на IV милениум п.н.е. Меѓутоа во текот на Раното Бронзено Време било основано прилично големо место, за подоцна во текот на Средното и Доцно Бронзено Доба да се прошири и постепено развие во еден од главните урбани центри на Егејот. Големата

распространетост на локалитетот од околу 20ha, сложениот одводен систем, поплочените улици, софистицираните повеќекатни згради со величествена фреско декорација зборуваат за степенот на развиеност. Во објектите се најдени и најразлични увезени предмети кои укажуваат на широката мрежа на нејзините надворешни односи. Акротири, како високо развиен град најверојатно својот висок степен на богатство и културно ниво го стекнал како резултат на надворешните

УЛИ можеби Атлантида?

контакти и својата позиција во центарот на Егејската трговска мрежа. Тоа го потврдуваат остатоците на бреговите од островот, но и врз база на фреските кои се во одлична состојба, може да се заклучи дека главен извор на големото богатство на жителите на Тера била трговијата и морепловството, нешто што многу подоцна, во Европа, во Средниот Век, ќе го прават и Венецијанците и Геновјаните. Најинтересен е фактот што на островот не се пронајдени одбрамбени сидини, а за да мистеријата биде уште поголема придонесува и отсуството на владетелска палата и храмови. Заклучокот од сето тоа е дека народот на овој остров бил мирољубив, слободен но и веројатно до толку моќен, да околните цивилизации во толкава мера зависеле од нивните поморски услуги што не си дозволувале да ги нападнат и покрај примамливото богатство. Како уште еден доказ за идиличниот живот на островот се зема и сидното сликарство кое е пронајдено во повеќето куки, во кое преовладуваат весели мотиви, и светли разиграни тонови, во сцени кои го слават животот. Ако сето тоа што е наведено е навистина точно, на овој начин поврзано, ова место навистина наликува на Земскиот Рај. Но сепак утврдено е дека животот во градот одеднаш згаснал кон крајот на XVII век п.н.е кога жителите биле принудени да го напуштат како резултат на силните земјотреси, по кои следела и вулканска ерупција. Фактот што не се воопшто најдени остатоци од човечки тела (освен коски од еден старец) и преносливи скапоцености наведува на тоа дека жителите на островот биле предупредени и имале доволно време да го напуштат. Поврзувајќи ги артефактите на островот Тера со Минојската цивилизација, како и доказите за катастрофалната ерупција се повеќе се форсирала теоријата дека островот Тера е метрополата на Изгубеното Кралство кое го споменува Платон, Атлантида.

Легендата за Атлантида, која е општо позната, своите корени ги има во античката литература, поточно во делото на Платон, Критија кое се јавува некаде околу 370 год. п.н.е, и претставува прераскажување на митската приказна за земјата Кефтиу, која ја чул грчкиот државник Солон при посетата на Египет во првата половина на VI век п.н.е. Платон приказната ја дотерал во духот на Хеленската митологија, давајќи му ја главната улога на титанот Атлас, најстариот син на Посејдон, богот на морето. Оттаму и името Атлантида (од атлантис), значи Островот на Атлас. Имено Кефтиу (земјата која некој ја поистоветуваат со тогаш моќниот Крит, или можеби Тера), била земја, на запад од

Египет, остров на кој се наоѓал еден од четирите столбови кои го држеле египетското небо (оттука аналогијата со Атлас, кој според Митологијата на старите Хелени го држи небесниот свод). Таму егзистирала напредна цивилизација, која го контролирала морето далеку над египетскиот домен. Меѓутоа, според египетските записи овва земја во која владеел мирот, и напредното знаење, била уништена од боговите за еден ден и една ноќ, како казна затоа што лутето станале горделиви и арогантни.

Меѓутоа професорот Маринатос, а подоцна и неговиот доследен наследник Кристос Думас, ќе ги отфрлат овие теории во интерес на она што се нарекува матријален доказ и историски факт, бајќи ја вистината со цел да се реконструира животот на еден остров кој затрупан под вулканската маса останал зачуван повеќе од 3500 години. Според нив, следните генерации археолози треба да продолжат со систематските ископувања кои веројатно уште долго ќе траат.

Фантазијата и љубопитноста, како и незгасливата желба за откривање на нови светови се покажа од голема корист за развојот на науката и техниката, а големо значење има и во откривањето на археолошките локалитети и во расветлувањето на историјата.

Поаѓајќи од усни преданија и Митски приказни, кон крајот на XIX, Хајнрих Шлиман и Артур Еванс дојдоа најфасцинантните откритија на Бронзеното Време, преку откривањето на Микена, Троја.. Единствено што е вистински важно е тоа дека археологијата успеа да најде докази дека некогаш човечката цивилизација цутела во вистинска смисла на зборот. Иако легендите, пренесувајќи се низ вековите добиваат волшебен шарм, археологијата и остатоците од материјалната култура ни докажуваат дека животот, минувајќи го долгот пат на еволуцијата, бил многу различен од денешниот, и со тоа за нас, секогаш интересен и фасцинантен.

Владимир Јанчевски

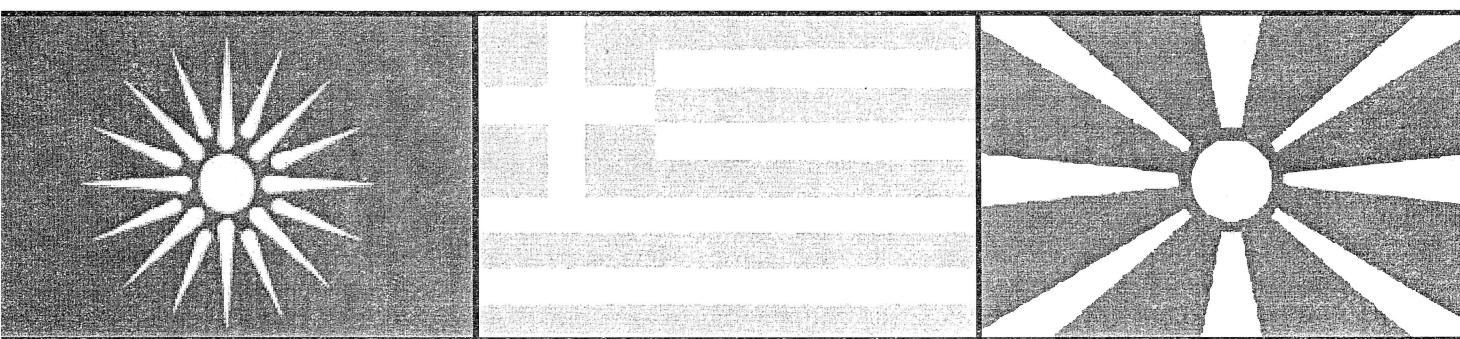

МЕГАЛИ ИДЕА

Брзо по ослободувањето на Грција (1844), грчкиот парламент ја промовираше големата државна идеа попозната како “МЕГАЛИ ИДЕА”. Според неа требало да биде обновена Византија како држава на грчкиот народ. Претензиите на Кралството Грција на македонските територии биле базирани пред се врз историските “права”, кои ги определиле самите Грци. Имено, преку фалсификување на историјата, древните Македонци биле прогласени за Грци, а според тоа тогашните, односно денешните Грци требало да бидат легитимни наследници на нивната историја. Се заклучило дека без Македонија “Големата Идеа” била неостварлива. Добро, но во неа (Македонија) само околу 10% од населението беше етничко грчко или погрчено. Повеќето од половината беше македонско, потоа турско, влашко..., но големодржавните идеи во принцип не знаат за милост, односно тие се безкрупулозни и немаат граници. Бидејќи речиси целото православно население (Македонци, Власи, Албанци) по силата на историските околности ја признаваше Цариградската Патријаршија, носителите на “големата идеа” тоа население го прогласиле за грчко и започнале акција за негово асимилирање. Во таа акција била впрегната и Цариградската Патријаршија силно подпомогната од грката држава. Црквата и

почетокот се покажало едноставно невозможно. Стотици грчки училишта во селата и градовите на Македонија ја “олеснувале” државната каса на Кралството Грција без да ја постигнат главната цел - да ги научат македонските деца да зборуваат грчки и уште повеќе грчкиот јазик да стане говорен јазик во македонскиот дом.

Илинденското востание и масовното учество на Македонците што исто било показател и предупредување за грката влада дека сите оние интензивни напори за асимилација на Македонците преку црквата и училиштата претрпело фиаско. Со анализите што биле направени веднаш по Востанието се дошло до заклучок дека треба да се употребат други, поефикасни мерки за постигнување на целта. Тие мерки биле од стопански карактер. Тие сметале дека без стопанство, без материјални добра, нема живот, а нивна основна девиза била “секој селанец

училиштата требало од Македонците да направат Грци. Грците сметале ако сакаат Македонија да биде грчка, Македонците најпрвин требало да се задржат во православната вера (односно под крилото на Патријаршијата) што и не било многу тешка работа, а потоа и нивно погрчување што во

е сребролубив и можеби алчноста е единствена негова особина за која е свесен. Што се однесува до славофоните селани на Македонија тие се најсребролубиви од сите други”.

Се предвидувало капиталот на Грците

ИЛИ КАКО ГРЦИЈА СТАНА ГОЛЕМА

да се усмерува кон Македонија, и со него да се купува земја, би требало да постои земјоделско друштво или банка која ќе ги купува имотите кои се за продавање со цел да се препродаат

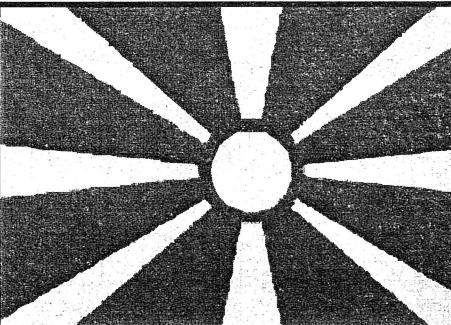
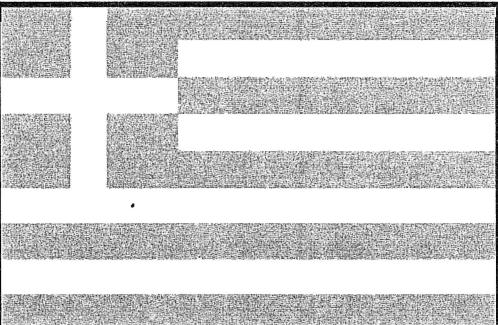
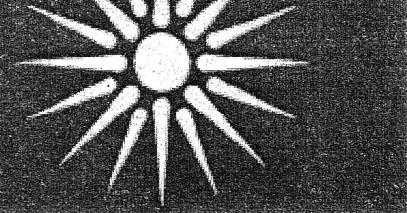
пак на Грци. Истотака се предвидувало да се отворат филијали на грчки банки во Македонија со цел да се помага грчката индустрија во Македонија и како што кажува грчкиот конзулат во Битола Ион Драгумис “Да се создаде грчка држава надвор од границите на грчката држава”. Требало да се нагласи дека Грците планирале да вклучат што поголем број на Македонци во “грчкото производство” со

единствена цел за негово економско поробување и наложување на грчкиот јазик.

И покрај сите овие средства за погрчување, периодот (1904 - 1908) од страна на грчката историографија се нарекува “Македонска борба” кога од Грција во Македонија се праќаат

митрополити и власти да го прифаќаат грцизмот како сопствено национално определување.

Потоа дојде Младотурската револуција, Балканските војни по што грчката држава не морала да бира сртства за асимилација на македонците во Беломорска Македонија, а нивното физичко ликвидирање се покажало најефикасно, при што еден дел од “Мегали идеа” се оствари иако и ден денес во тој дел од Македонија живеат Македонци кои за грчката влада претставуваат сериозен проблем. Но останаа и македонски територии надвор од грчките граници. Тоа се територии кои се протегаат до северните “грчки точки” Крушево и Струмица кои грчките владеачки кругови се уште неможат да ги презалат. Тие никако неможат да ја презалат Битола каде носители на грцизмот беа и се Власите. Значи идеата продолжува и ден денес надвор од грчките граници иако за тоа обичниот Македонец е многу малку свесен, при што се плашам да не се оствари и во овој дел на Македонија да се оствари познатата грчка девиза дека “секој селанец е сребролубив и можеби алчноста е единствена негова особина за која е свесен. Што се однесува до славофоните селани на Македонија, тие се најсребролубиви од сите”.

вооружени чети (андарти) кои со благослов на турските власти вршеа жесток терор и убиства во македонските села одмаздувајќи му се на македонското население за учеството во Илинденското востание и принудувајќи го состав од смртна казна преку декларации до грчките

Димитар Љоровски Вамваковски

Определбата на девијацијата се објаснува со тоа што таа ги повредува нормите на една група или на општеството до степен кој ја надминува нивната толеранција и предизвикува негативни санкции.

Многубројните теории кој се развиени за да се објасни овој феномен, односно да се објаснат општите причини за девијацијата и која е причината затоа што се случува тоа, а за тоа основните извори се изразуваат преку: биолошките, психолошките и општвените теории.

БИОЛОШКИ ПРИЧИНИ

Некои биолошки испитувања дошли до заклучок дека биолошките фактори влијаат врз криминалто однесување и некои луѓе се предодредени да станат криминалци. Криминалците се генетски и физички дегенериирани и најчесто имаат набиена телесна структура. А кај големите криминалци се јавува и хромозомска абнормалност.

ПСИХОЛОШКИ ПРИЧИНИ

Повеќето психологи и социолози доаѓаат до заклучок дека постои поврзаност меѓу девијантното однесување и типот на личност. Оваа констатација е донесена од претпоставка дека некои луѓе се помалку способни да ги контролираат внатрешните импулси на самиот организам а тоа доведува до многу големи последици и за другите луѓе, а и за самото општество. Но има луѓе кои имаат нормално однесување и се во состојба да ги предвидат последиците од своето однесување. Кога луѓето имаат потреби што не се задоволени тие стануваат фрустрирани, а фрустрациите водат до агресија. Јачината на фрустрацијата зависи од јачината на потребата, а и од степенот на агресија, таа од степенот на фрустрација.

ОПШТЕВЕНИ ПРИЧИНИ

Изворите на девијантното

Понекогаш постојат некои заблуди на одредени (или на сите) етнички групи кое своите припадности ги величаат, а оние од другите ги омаловажуваат. Исто така Мислењата на своите ги уважуваат, а мислењата на тугите ги сметаат за неточни. Врв на сето ова е кога поединци или групи доаѓаат до заклучок за огромната разлика на нашите и нивните. Дека таа е толку голема што повеќе не може да се живее заедно. Така, една етничка група може да се повлече во изолација, да започнат судири... Ова се нарекува национализам и е присутно во секоја етничка заедница, помалку или повеќе, дури и во „старите демократии“.

- Де, де, ова и баба ми го знае.

Да, а можеби и баба ти прва ти рекла дека ние сме најдобри, а дека другите се „трици од народ“.

- Да бе, откаде знаеш?

Затоа што тоа морал некој да ти го каже и може да биде само некој

близок од твоето семејство. Тоа чувство не е природно, туку си го чул од твоите блиски. Комшиите, од другарите уште како дете и глупаво е цел живот да го „вртиш“. А да не знаеш од каде ги е. Омразата кон другиот се учи и не е природно дојдена до тебе. Кај луѓето нема „ген“ за мразење на другите.

Основно „оружје“ на демократијата е граѓанското образование на луѓето. Интересно е да се спомене дека сиромаштијата е предуслов за да се случи криза (меѓуетнички конфликт). Поради тоа, демократските држави истакнуваат дека подобриот живот е еден од начините да се смили конкурентите меѓу етничките групи, а да се зголеми личната конкуренција (без оглед на етничкото потекло).

Припаѓањето на повеќе организации, групи и едукацијата на населението се добар начин за разрешување на овие конфликти.

однесување мозе да се бараат и во начинот на кој општествената структура врши притисок врз некои луѓе од општеството. Културата во едно општество ги одредува кои цели и намери се легитимни. Луѓето имаат свои аспирации (потреби, цели, интереси), а нив ги одредува самата култура, а додека општествената структура ги дефинира и регулира начинот на кој овие цели треба да се постигнат.

Во современоста која е проникната со идеологијата во еднаквоста, културата оформува еднаква листа на цели. Скоро во сите општества на прво место на оваа листа се наоѓа материјалниот успех. Сите луѓе во општествота - луѓето кои им припаѓаат на различни нивоа на стратификациска скала, преку социјализацијата се насочени кон неговото постигнување. Тие се потикнуваат да веруваат дека секој може да постигнат се, односно дека само личното залагање зависи до каде ќе се стигне на патот до највисокиот успех. Но сепак вистината е различна односно, материјалниот успех на некои им е повеќе а на други помалку достапен,

Едно социолошко гледиште кажува дека конкреминалот повеќесесклони претставниците на повисоките отколку претставниците на пониските слоеви на општеството. На пример; децата на Гетото кои немаат можност да се здобијат со образование или да постигнат финансиски успех, ќе бидат фрустрирани, но оваа фрустрација нема да ги потикне кон криминал. За да станат девијатни потребно е да имаат можности да ја научат девијацијата. Девијацијата како феномен кој се пренесуваат преку културата, преку посматрање, учење и интеракција со другите. Девијантно дејствуваат оние луѓе кои прифатиле идеи што им подуваат на девијантните дејности.

Но многу позначајни фактори кој влијаат на девијацијата се деликвентните училишни банди, групите на наркомани, џепчији и сл. Но и во затворите и телевизиите се учи занаетот на криминалот.

Елена Дановска

Најважно од се е политиката знае овие нетреливости да ги издигне на највисоко ниво и да предизвика криза. Кога ќе го направи тоа, се појавува како лекар. Тоа е исто како докторот да го зарази пациентот, па потоа да го лечи. Демократијата, преку слободата на изразување на поединците и етносите, сака навреме да ги забележи тие можни судири и благовремено да ги „лекува“. Поради тоа е важно секогаш да избираам способни, сталожени и чесни политичари за тие кризата да ја разрешуваат преку институциите на државата, а не „да дотираат масло на огнот“.

- Тие за тоа и служат - нели?

Ах - да. Ќе заборавев големиот број независни организации ја намалуваат можноста некоја од нив да има посебна или доминантна моќ за влијание во општеството. Организациите си конкурираат меѓу себе и мокта си ја делат по малку. Така се спречуваат

диктатури.

- А, дали е тоа добро? Што ако треба да се заврши некоја голема работа, а ниту една организација нема толку моќ сама да ја заврши?

Тогаш тие се договораат за соработка. Тоа го нарекуваат заеднички настап и тоа е сосема нормална и дозволена работа. Основно е да сакаш да соработуваш, а останатото се договора. Не се договораат само политичарите туку и граѓаните.

- Значи, да имаа овците демократија, ќе може да си формираат здружение против стрижење волна и молзење млеко и синдикат на овците?

Ааа не! Не е демократијата за овци.

ССФЗФ

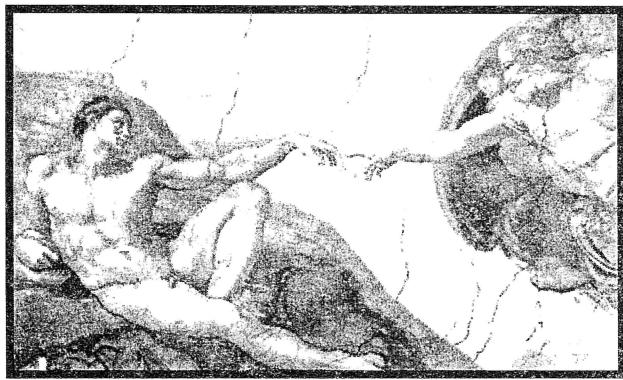
Д
е
М
О
К
р
а
Т
И
ј
а

Индивидуализам – КОЛЕКТИВИЗАМ

НАЧИН НА ЖИВЕЕЊЕ

Човекот како социјално битие на некој начин е осуден да живее во заедница. Тој од истата има и потреба. Со развитокот на цивилизацијата лесно се увидело дека луѓето организирани во група многу полесно ги остваруваат своите потреби. Ловот, одбраната на територијата која на некој начин ја владеел станале полесни задачи. Со развојот и зголемувањето на заедницата ситуацијата се мнеувала но потребата од заедница останала актуелна. Типот на заедницата се менувал. Таа

Овие две навидум спротиставени работи кај човекот би требало да бидат добро избалансирали и да работат во спрега. Колективитетот од индивидуи кои го прават колективитетот богат и интелигентен. Во случај кога би имале стриктен колективизам човековото постоење би се свело на вегетирање односно само на преживување. Не би имало никаква разноликост во размислувањето, па тоа би немало никаков или минимален напредок. Но и во случај на исклучителна индивидуалност,

и сега се менува. Може да брои неколкумина но може да брои и милиони. Сепак главната идеја опстојува и ја прави заедницата поголема и покомпактна.

Но индивидуалноста на човекот го прави она што тој навистина е. Свесно суштество, способно за најразлични работи, способно мисли и твори. Индивидуалноста ја истакнува специфичноста на секој човек. Впрочем тоа е сржта на уметноста. Способност да се прикаже уникатноста.

Противниците против колективизмот веројатно тргнуваат со една идеја која е исправна но се насочуваат погрешно. Идејата дека колективот, т.е. општеството во кое живееме е далеку од совршено ги прави противници на колективизмот а реалната потреба би била менување кон подобро општество. Исто така и противниците на индивидуализмот тргнуваат од идејата за несовршеноста на човекот како индивидуа и неговата кршливост и немоќ пред природата како и пред организацијата како поединец. Иако и тука почетниот аргумент е реален, полето на борба е префрлено на погрешно место. Реалната битка би било изборувања на правата на поединецот но и настојување во негово културно и психичко созревање.

иако може да делува привлечно мислејќи дека на тој начин без никакво туѓо влијание би си ги презентирале и искористиле своите капацитети мораме да се осврнеме на една болна реалност. За да се долови поентата може да се земе за примет Робинзон Крусо. Неговиот живот пред доаѓањето на Петко и потоа се сосема различни. Првобитно тој ја користи својата креативност за да преживее, но потоа истата таа креативност ја користи за да го осмисли својот живот. Заедницата на Робинзон и Петко е идеален пример на заедница на индивидуи. Со користење на двата интелекта заедно престојот на островот не станува само преживување туку начин на живеење.

Потребата од баланс можеме да ја воочиме на секаде. Изградбата на Египетските пирамиди не е заслуга само на нивните архитекти, туку и на илјадниците робови кои таа идеја ја направиле реалност. Но и изработувањето на индивидуални дела е во голема зависност од луѓето во заедницата. За да може да се добие една мермерна статуа мермерот треба да се ископа во каменолом, треба да се пренесе до определена дестинација. Иако уметноста е плод на индивидуализмот, сепак за да ја реализираме потребна е организирана заедница.

Колев Томе

катиче за поезија и проза

...

Цврстина на вечноста, оган вечен кој не гаси. Никогаш не се откажувај од огнот. Тоа е суштината на твојата весчност или можеби на цврстината која секој ја посакува. Биди со жарот секогаш, чувствувај ја секоја порака н а вечниот оган. Вечно, бесконечно ... колку ли расудуваша требаат но тоа е мое, светост моја, која не смее да се вознемира, само по себе суштествува, сама по себе расудува. Ја задоволува искрата онака како што се јавува, направи се што е пропратно затоа огнот те води од најслабо тлеенje до огромна распламтеност. Тој сам по себе се распламтува ти само го восприемаш. Звучи како магија, илузија на стварноста која е. Само треба да ги разликуваш. Тоа е вечноста, возвишениот мое кое го урамнотежувам по правилата кои се сами по себе во цврстината на вечноста близу до огнот кој го следам и воздигнувам. Тоа е мое, колку е се идеално. Уживам во пропратноста, во следењето, во цврстината.

Весна Ивановска

Светот свој

Сплет од мисли кои ги обединуваш во едно, моќ кон околината, истрајност своја и по некои завидливи воздишки. Колку е добро, не, не е добро туку фантастично да си ти т.е. јас – јас. Убавина на дарот твој, се може, сам правиш, сам го одиш патот. Патот каде мислиш дека нешто свети, не таму е онаа светлина која ќе ти дава потпора, таму е она што е за тебе. Колку е убаво сам со себе по твојот пат, по твојот избор. Но не греши, тоа ги прави конфузни твоите мисли, се надвладуваат во светот твој.

Но тоа и не е толку страшно. Замислете колку грешат грешниците кои сакаат да го растурат спелтот, може во име на љубовта. Но љубовта е засебе, не за разобличување на светот кој го завидуваш. Кој сакаш да биде твој. Зошто мора да има демони и плачковци кои те вознемираат.

Мојата душа лебди а светот сјае. Но не прашувам ништо, одговорот е во светот. Идеалот за мене во надјасното јас. Се е тука. Истрајувам и верувам во светот мој, така и другите веруваат во мене пораду верувањето свое. Верувам и лебдам

Весна Ивановска

Руктура

Пукнатина во грлото на небото
Остар бодеж од црвен меч ... Бегај!
Цигари берат модро камење.
Кисели пцовки. Културен знак – стоп.
Прагот на громот е пречекорен,
пречистување на душичкава.
Жолчка без хумор,
Загадена утроба и смеа во лудилото.
Ветер и магла.
На крајот: облаци во воздушен канал и бегство во реалноста.
Ние, остатоци на еден облак.

Марков Гоце – Елиот

Што би кажал еден гениј

„Имагинацијата е многу поважна од знаењето.“

„Единствената вистинска реална вредност е интуицијата.“

„Слабоста на ставот преминува во слабост на карактерот.“

„Вечната мистерија на светот е неговото разбирање и достигнување.“

„Понекогаш некој плаќа премногу за оние работи кои некој ги добива гратис.“

„Оној што никогаш не направил грешка , никогаш не ни пробал нешто ново.“

„Сите работи би требало да се направат колку што е можно попрости, но не попрости и од тоа.“

„Тајната на креативноста е знаењето како да се скријат изворите.“

„Целината на науката не е ништо повеќе од рафинирање на секојдневното мислење.“

„Технолошкиот напредок е како секира во рацете на патолошки криминалец.“

„Најнеразбирливата работа за светот е дека тој е разбирлив.“

„Не можеме да ги решаваме проблемите со употреба на истото мислење што сме го употребиле додека сме ги создавале.“

„Образование е се она што ќе преостане откако човек ќе заборави се она што учел во училиште.“

„Најважната работа е да не се престане со поставување на прашања. Љубоптиноста си има свои причини за постоење.“

„Равенките мене ми се побитни, затоа што политиката е за сегашноста а равенките се за вечноста.“

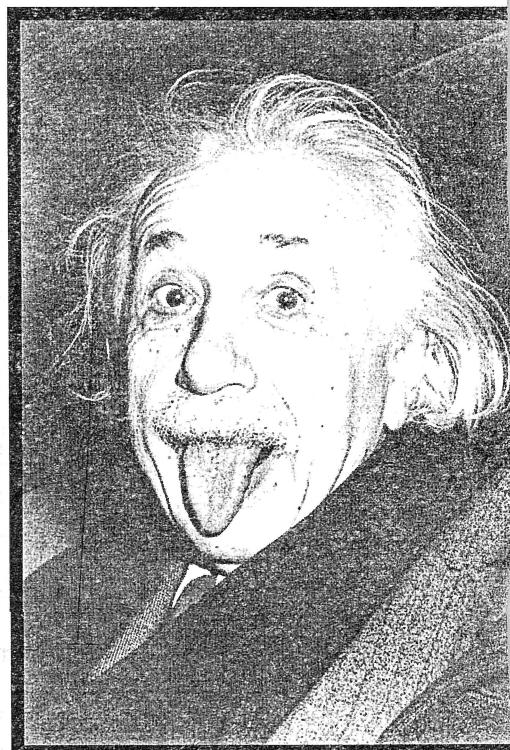
„Доколку A е успехот во животот, тогаш A= x + y + z , X = работа , Y = игра а Z = држење

на устата затворена.“

„Само две работи се бескрајни – универзумот и човечката глупост, а не сум баш сигурен за универзумот.“

„Незнам кое оружје ќе се користи во Третата Светска Војна но во Четвртата Светска Војна ќе се бориме со стапови и камења.“

„За да биде некој беспрекорен член на стадо овци, тој мора, пред се да биде овца.“

„Стравот од смртта е најнеоправданиот страв од сите стравови , затоа што не постои ризик за несреќен случај за некој кој е мртов.“

„Не, ова нема да успее... Како некогаш на земјата ќе успеете со хемиски и физички термини да објасните еден толку важен феномен како првата љубов?“

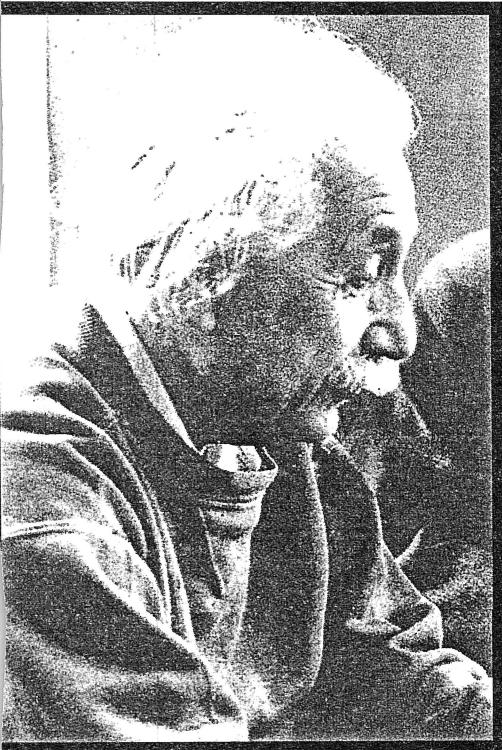
„Мојата религија се состои во понизно воодушевување на неограниченот

$E=MC^2$

супериорен дух кој се разоткрива во беззначајни детали кои сме способни да ги разбереме со нашиот нежен и слаб ум.“

„Ослободувањето на атомската енергија промени се друго освен нашиот начин на размислување...решението на овој проблем лежи во срцето на човештвото...Да го знаев тоа, ќе станев часовничар.“

„Најубавата работа што можеме да ја искусиме е таинственоста. Таа е извор на целата вистинска уметност и целата наука. Оној на кој оваа емоција му е непозната

и кој неможе да застане, да се чуди и да и се восхитува со стравопочитување, има широко затворени очи.“

„Како што напредува духовната еволуција на човештвото, поворојатно изгледа дека патот кон вистинската религиозност не е насочен кон страв од животот, и страв од смртта и слепа верба, туку кон стремежот за рационално знаење.“

„Кабелскиот телеграф е еден вид на

многу, многу долга мачка. Ја ставаш нејзината опашка во Њу Џорк а нејзината глава мјаука во Лос Ангелес. Радиото функционира сосема на истиот начин, ти праќаш сигнал тука, тие го добиваат таму. Единствената разлика е што тука нема мачка.“

„...еден од најјаките мотиви кои го навеле човекот кон уметност и наука е бегството од секојдневниот живот со целата негова болна сировост и безнадежно жалење, од ропството на евентуално променливите желби. Добро темперираната природа се стреми да избега од личниот живот во светот на објективната перцепција и мисли.“

„Човечкото суштество е дел од една целина наречена од нас – универзум – дел ограничен со простор и време. Тој се доживува себеси, неговите мисли и чувства како нешто одвоено од останатото... вид на оптичка заблуда на неговата свест. Оваа заблуда е еден вид на затвор за нас, ограничувајќи ги нашите лични желби и нашата приврзаност со лукото најблиски до нас. Нашата задача треба да биде ослободување од овој затвор преку проширување на нашиот круг на соучество за да ги опфатиме сите живи суштества и целата природа со нејзината убавина.“

„Не се што се брои може да биде избројано, и не се што може да се избари се брои.“

„Здравиот разум е колекција на предрасуди стекнати до осумнаесетата година.“

„Големите умови секогаш се наоѓале во целосна спротивност со медиокритетите. Вториве неможат да разберат кога човек не ги прифаќа бесмислено наследните предрасуди туку искрено и храбро ја користи својата интелигенција.“

Алберт Ајнштајн

Задајни страници

Отишол Муjo кај оцата и му се жали:

- Фата ме изневерува.

Оцата - Па тогаш разведи се.

- Како да се разведам после толку години со неа?

Па не се разведувај тогаш.

- А како ќе им погледнам на луѓето во очи?

Па сепак разведи се.

- А кој ќе ме пере и ќе ми спрема храна? -
прашува Mujo

Па тогаш не се разведувај.

- Ама јас неможам да го поднесам
изневерувањето.

Епа тогаш, сепак разведи се.

- А кој ќе ми ги чува децата?

Знаеш што, најдобро би било ти да ја змениш
верата - му кажува оцата.

- А ќе помогне ли тоа?

Да помогне нема, ама оди малку досаѓај му и на
попот.

Купил некој човек мачка. По некој ден се враќа
во продавницата каде што ја куил и се жали на
продавачот ..

- Абе ми цркна мачката ...

Цркна? Како тоа?

- Па ете така, ја перев и ми цркна.

Ооо, па нормално дека ќе цркне штом си ја перел.

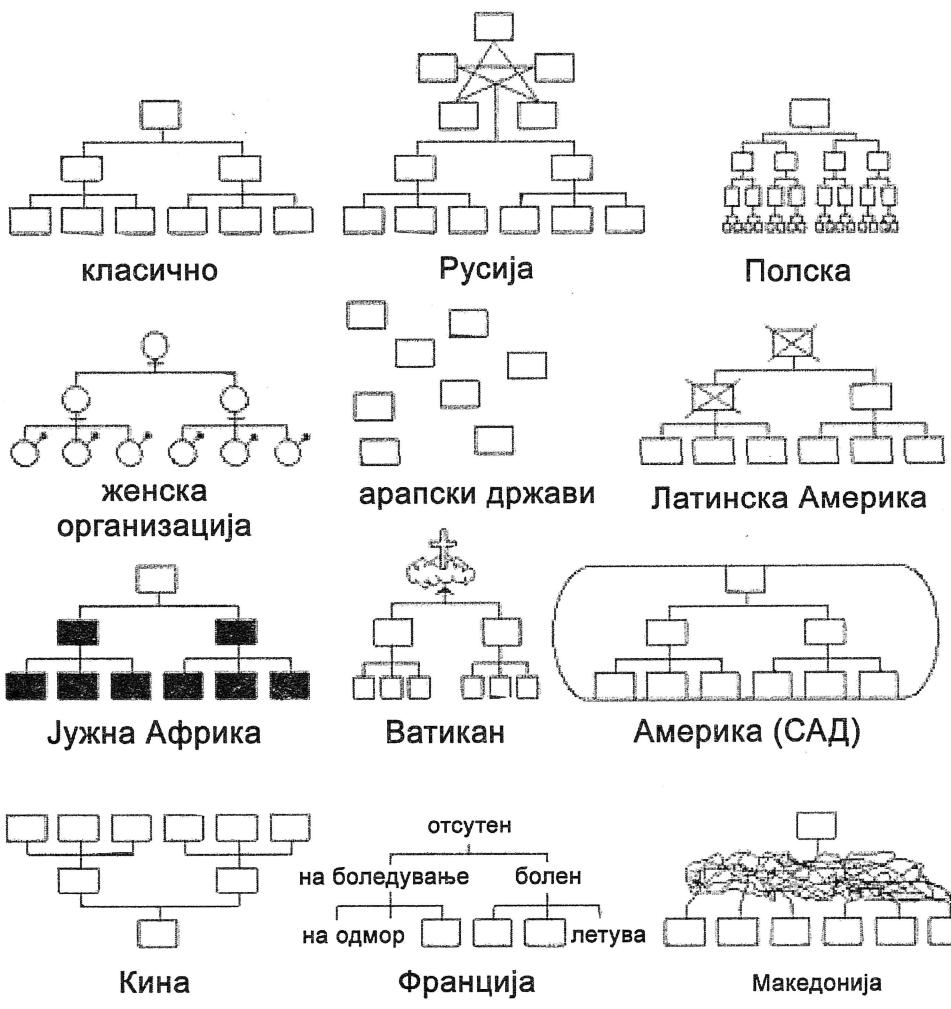
- Ма не цркна кога ја перев.

Епа како?

- Па кога ја цедев.

Се случила хаварија на некој брод, а на него
единствени преживеани остануваат еден
Црногорец и еден Јапонец. Црногорецот си
седи а Јапонецот само трча натака-навака. Едно
време доаѓа до Црногорецот и го прашува: Што
да правиме сега- Ех вие Јапонците, се нешто да
правите ...

Организациска поставеност

% Сашајсашка %

::Секоја година најмалку 40 милиони мажи, жени и деца исчезнуваат од лицето на планетата поради глад, жед или смртоносни болест. Тоа е отприлика 7 холокаусти!

::2 милијарди луѓе живеат во апсолутна сиромаштија, 1,3 милијарди луѓе живеат со помалку од 1 долар (50+ денари) дневно, а 3 милијарди луѓе живеат со помалку од 2 долари дневно.

::За да се „санираат“ горенаведените проблеми доволни се 13 милијарди долари, сума која што САД и ЕУ годишно ја трошат за парфеми!

::Седумте најразвиени земји: САД, Германија, Јапонија, Канада, Франција, Италија и Британија, кои претставуваат помалку од 12 % од светската популација, конзумираат 43% од горивото кое го користат Земјаните и 64% од хартијата која се користи во целиот свет.

::Американците, кои се помалку од 5% од светската популација, користат 1/4 од светското гориво, повеќе од 1/3 од хартијата, а создаваат повеќе од 50% од целиот цврст отпад на Земјата.

::Американците трошат 8 милијарди долари годишно на козметика, додека со 2 милијарди годишно може да се среди проблемот со немање основни образовни институции на некои места на Земјата.

::Европејците (од ЕУ) трошат 11 милијарди долари годишно на сладолед, а со 2 милијарди годишно може да се среди сите луѓе на светот да имаат чиста вода за пиење.

::Најбогатите 20% од светската популација конзумираат 86% од сите материјални добра. Најсиромашните 20%, конзумираат само 1,3%.

::225 најбогати луѓе на светот комбинирано имаат богатство од 1 ТРИЛИОН АМЕРИКАНСКИ ДОЛАРИ - 50% од вкупниот годишен приход на сите земји на планетата.

::59% од сиромашниот слој се жени.

::Долговите на најсиромашните 20 земји изнесуваат 5,5 милијарди долари - колку трошоците за изградбата на Дизниленд во Париз.

::САД ја имаат најголемата дупка меѓу богатиот и сиромашниот слој (20% од Американците живеат во крајна сиромаштија, а 2% од населението контролира 80% од капиталот на земјата).

::Во 21 век разликата меѓу богатите и сиромашните е зголемена 3 пати.

::Седумте најбогати луѓе на светот имаат доволно богатство за на четвртина од најсиромашните земји да им обезбедат доволно ресурси за поквалитетен живот.

::Основните потреби: храна, вода за пиење, образование и здравствена грижа можат да бидат покриени со 4% од богатството на 225-те најбогати луѓе на светот.

::80+ држави имаат помал приход отколку пред 10 години.

::За 3 од 4 луѓе од најсиромашните земји се очекува да не го дочекаат 50-иот роденден.

::40% од Русите живеат во апсолутна сиромаштија.

::Во САД (најбогатата земја моментално) покрај 50 милиони сиромашни, живеат и 100 милиони луѓе на граница да станат сиромашни.

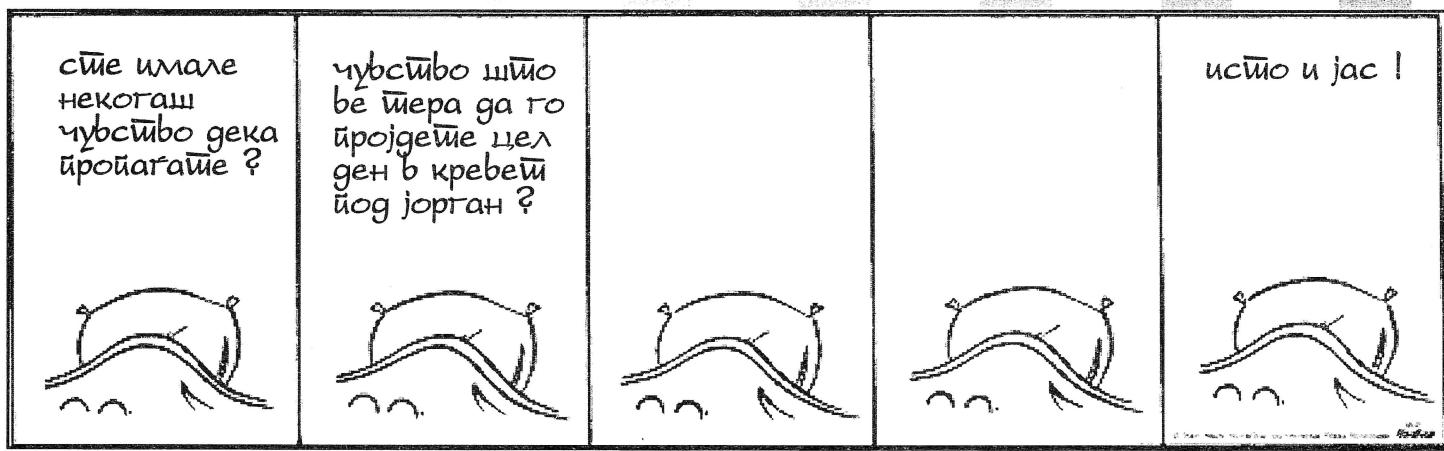
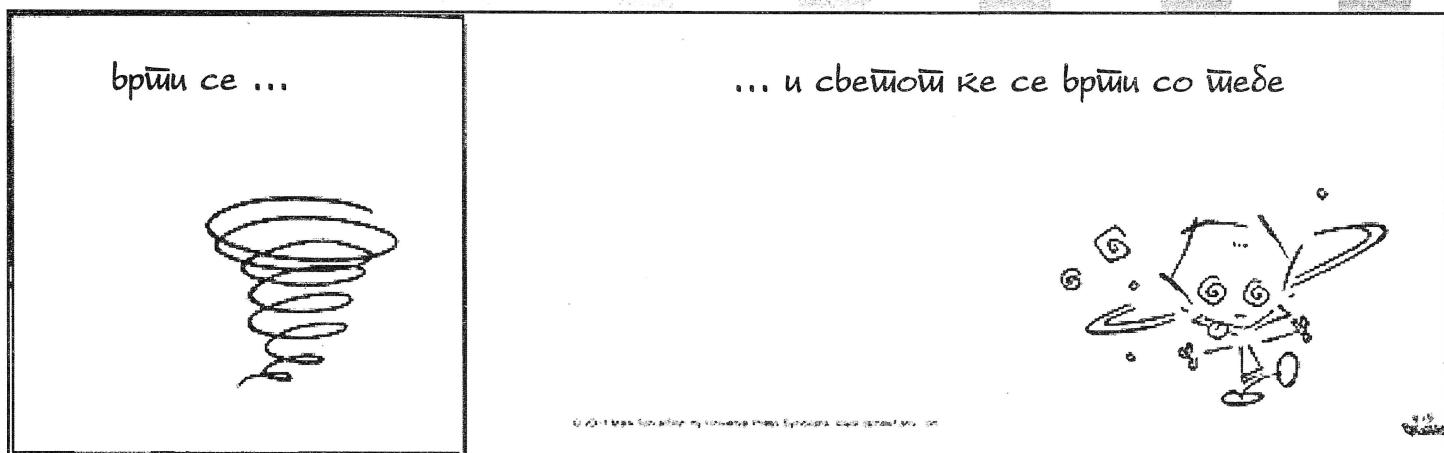
::2 милијарди луѓе немаат струја.

::200 најбогати луѓе имаат двојно повеќе приход од 600 милиони Африканци.

::Од 1979 приходот на најбогатите 10% луѓе константно се зголемува, додека приходот на најсиромашните 10% рапидно опаѓа.

Помислете се кон што се движиме ние ...

СТРИЛГИ

ИНСТАНТ ИНТЕРНЕТ

Најлесен начин да купиш интернет
Плати со мобилен телефон!

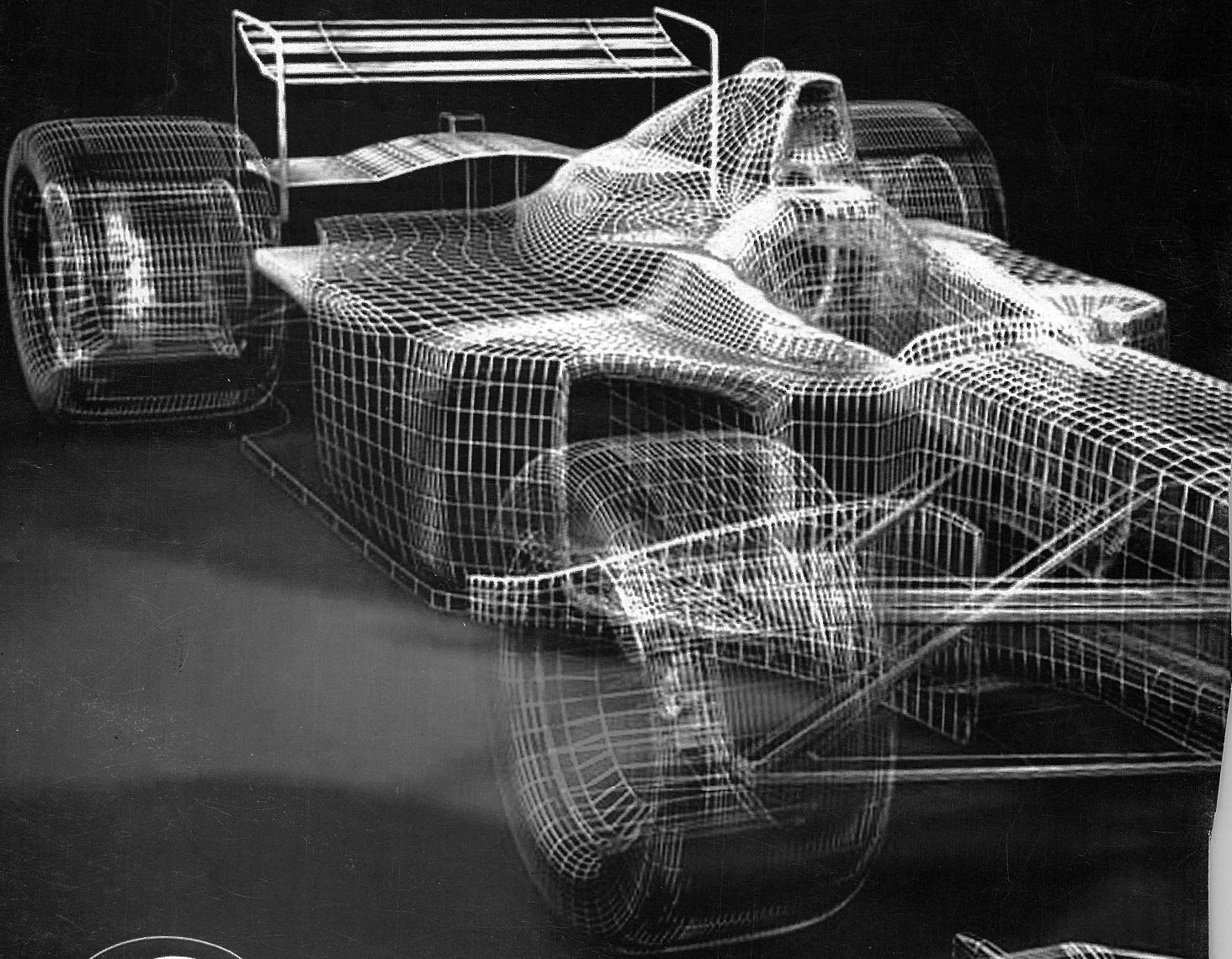

Користи колку сакаш интернет во наредните 24 часа за само 50 ден.

КОГА ТИ ТРЕБА ИНТЕРНЕТ!

Бр. 1 ИНТЕРНЕТ

... чекор понапред

www.mol.com.mk